

„Psalms poros gyvenimui“

TURINYS

1. Įžanga	3
2. Pirmasis susitikimas „4 –oji psalmė“	4
3. Antrasis susitikimas „8 –oji psalmė“	10
4. Trečiasis susitikimas „119 (118) – oji psalmė“	17
5. Ketvirtasis susitikimas „31 (30) – oji psalmė“	23
6. Penktasis susitikimas „51 (50) – oji psalmė“	35
7. Šeštasis susitikimas „27 (26) – oji psalmė“	46
8. Septintasis susitiimas „115 (113) – oji psalmė“	55
9. Aštuntasis susitikimas „23 (22) –oji psalmė“	62

1. IŽANGA

Norėdama pamokyti mus melstis su psalmėmis Christine'a Pellistrandi išrinko aštuonis tekstus, itin artimus aštuoniems poros gyvenimo tarpsniams. Taikydama biblinės egzegezės metodą, žodis po žodžio, eilutė po eilutės, ji nagrinėja kiekvieną psalmę pasitelkdama visas savo žinias bei dvasinę patirtį.

Kiekvienam susitikimui autorė skiria po vieną psalmę, kurią detalai komentuoja pasiūlydama savąjį psalmės vertimo variantą iš hebrajų kalbos, idant labiau suprastume tekstus, kurie kartais atrodo gerokai atitrūkę nuo mums įprasto mąstymo bei maldos būdo.¹

Christine'a Pellistrandi yra Šventojo Rašto dėstytoja Paryžiaus Katedros mokykloje – garsiosios Bernardinų kolegijos padalinyje. Dalyvauja radijo stoties „Radio Nore-Dame“ (*Dievo Motinos radijas*) laidose „Le sens des mots“ (*Žodžių prasmė*). Taip pat yra meno istorikė ir jau daugelį metų rengia rubriką „Regards“ (*Žvilgsniai*), kurią Dievo Motinos komandų (DMK) nariai gali rasti kiekviename DMK Laiške. Christine'a Pellistrandi yra daugybės knygų autorė, viena jų – „Psaumes pour la Passion“ (*Kančių giedančios Psalmės*), kuri, kaip ir ši tema, gali padėti eiti giliau. Christine'a taip pat yra ilgametė DMK bičiulė, kuriai be galo svarbu perduoti Tikėjimą poroms ir šeimoms – tad nuoširdžiausiai jai dėkojame už šitą temą.

Tema padalinta į aštuonis susitikimus, apimančius aštuonių psalmių analizę. Kiekviename skyriuje rasite:

- prelato profesoriaus Antano Rubšio psalmės vertimą²,
- detalų psalmės komentarą,
- gaires mąstymui ir pasidalijimui poroje („prisėdimo“ pokalbiui) ar Dievo Motinos komandų grupelėje,
- arkivyskupo Juozapo Skvirecko psalmių vertimą³.

Melstis su šiomis psalmėmis taip pat gali padėti kompaktinė plokštelė (CD), kurioje psalmes atlieka Sen Kanteno (Enos departamento Šiaurės Prancūzijoje) Dievo Motinos komandos choras.

Šią temą taip pat gražiai papildė tapytojo Benn'o darbai.⁴

¹ Lietuviškoje šios knygelės versijoje pirmiausia pateikiame prelato Antano Rubšio psalmių vertimą iš hebrajų kalbos. Kaip papildomą tekstą, padedantį išplėsti kai kurių sąvokų ar posakių prasmes, siūlome arkivyskupo Juozapo Skvirecko psalmių vertimą iš lotynų kalbos (Vulgatos – šv. Jeronimo atlikto Biblijos vertimo į lotynų kalbą). Taip apsispręsta pirmiausia dėl lingvistinių priežasčių: pateikti hebrajiško teksto atspalvius per vertimą iš prancūzų kalbos pasirodė visiškai netikslinga. Be to, A. Rubšio ir J. Skvirecko atlikti vertimai papildė vienas kitą bei vienu ar kitu atveju sutampa su autorės siūlomu vertimu. (Vert. past.)

² LVK (katalikų) leidimas, 1998.

³ Šventasis Raštas. Senasis Testamentas, t. II. Roma: Fausto Failli, 1958.

⁴ Juos randame knygelės originale prancūzų kalba. (Vert. past.)

„Kai einu ilsėtis, ramiai užmiegu.“

2. PIRMASIS SUSITIKIMAS

4 – OJI PSALMĖ

² *Kai šaukiuosi, išklausk mane,
o mano teisusis Dieve!
Kai vargas spaudė, tu man padėjai.
Būk man maloningas ir išklausk mano maldą!*

³ *O žmonės, kada liausitės teršę mano garbę?
Kodėl mėgstate, kas tuščia, ir griebiatės melo?*

⁴ *Žinokite, kad VIEŠPATS sau atsirenka ištikimąjį, –
VIEŠPATS mane išklauso, kai jo šaukiuosi.*

⁵ *Drebėkite tad ir nenusidėkite!
Atsigulę apgalvokite širdimi ir tylėkite!*

⁶ *Atnašaukite ištikimai aukas
ir pasitikėkite VIEŠPAČIU.*

⁷ *Daugelis sako: „O, kad sulauktume geresnių dienų!
VIEŠPATIE, tešviečia mums tavo veido šviesa!“*

⁸ *Tu suteiki mano širdžiai daugiau džiaugsmo,
negu grūdų derlius ir jauno vyno apstas.*

⁹ *Kai einu ilsėtis, ramiai užmiegu,
nes tu vienas, VIEŠPATIE, leidi be rūpesčio ilsėtis.*

2.1. Kas parodys mums gėrybių?

Santuokos dieną įsipareigodami vienas kitam pradėdame ilgą kelionę, skirtą laimei pasiekti, kurios mūsų porai linki pats Dievas. Bet kokios gi laimės siekiame? Pasisekimo, begalės daiktų ar turtų ar kad savo poros gyvenimo liudijimu taptume Viešpaties šviesos nešėjais? Jei pajėgsime šiam tikslui atsilipti ir jo siekti, surasime ramybę ir laimės pilnatvę Viešpaties bendrijoje. Keliomis eilutėmis psalmistas siūlo mums dvasinį kelią, kuris gali būti viso gyvenimo programa: pradžios nerimą, pagalbos šauksmą keičia dvasinė ramybė, priešinga baimei, tuštybei ir melui.

Iššifruokime, ką gi reiškia toks pradžios nerimas sutuoktiniams, kurie per Santuokos sakramentą vienas kitam įsipareigoja: „Ar tikrai reikia įsipareigoti?.. O gal pasilikti atsitraukimo galimybę?.. Kaip pasakyti, jog visą gyvenimą būsiu ištikimas savo išrinktajam/išrinktajai?..“ Tuštybė – tai tikėti, kad visa tai galėsiu pasiekti savo jėgomis. Melas – tai guodimasis iliuzijomis ir tvirtas manymas, kad mano įsitikinimai, auklėjimas, šeimos aplinka padarys mane tvirtą. Turime patikėti, kad taip trokštamo darnaus bendro gyvenimo poroje, kurį drauge kuriame, vien tik dviese nepasieksime: Jėzus bus kartu su mumis ir mums pagelbės.

O sunkumų ir pagundų valandomis, kurias kiekvienas išgyvena, sugrįžkime prie Apreiškimo.

- ¹ *Chorvedžiui. Su styginiais instrumentais. Dovydo psalmė.*
- ² *Kai šaukiuosi, išklausk mane, o mano teisusis Dieve! Kai vargas spaudė, tu man padėjai. Būk man maloningas ir išklausk mano maldą!*

Kelis kartus pakartojamas asmeninis įvardis (*mane, man, man*) reiškia, kad esu toks vienintelis Dievo akyse. Prisiminkime žodžius: „Tavo išpirkai Egiptą atiduodu, Kušą ir Sebą⁵ mainais už tave. Kadangi esi man brangus ir vertingas, ir mylimas mano (...)“ (Iz 43, 3–4). Tai primena Izraelio, Dievo mylimos tautos, išrinkimą. O kartu su juo prisiminkime ir Dievui brangią paklydusią avį, dėl kurios ganytojas palieka visas kitas devyniasdešimt devynias (plg. Lk 15, 1–7).

Teisingumo sąvoka priklauso Dievo savybių sąrašui. Jis nėra teisėjas, teisiantis pagal civilinį kodeksą. Priešingai, šioje teisingumo sąvokoje telpa meilė ir šventumas.

Žodis vargas pirmiausia susijęs su tuo, kas spaudžia, slegia; jis byloja apie priespaudą, suvaržymą, kurie gimdo baimę, todėl iš to kyla labai natūralus prašymas: būk man maloningas, pasigailėk manęs gelbėk mane, t. y. duok man oro, erdvės, kad galėčiau kvėpuoti, judėti. Kai vargas spaudžia, Dievas gelbėja, pakelia – tai pergalės ženklas.

- ³ *O žmonės, kada liausitės teršę mano garbę? Kodėl mėgstate, kas tuščia, ir griebiatės melo?*

Įprastai hebrajų kalboje pirmiausia kalbama tiesiogine prasme, konkrečiai, o paskui pereinama prie perkeltinės prasmės, kuri apibūdina moralinę situaciją. Pavyzdžiui, žodžiai teršti ir tuštybė tiesiogine prasme vartojami Rutos knygoje kai Bozas paliepia savo darbininkams netrukdyti Rutai rinkti nulikusias varpas tarp pėdų: nebarti jos, nežeminti ir nevaryti šalin. Nebūtis, tuštuma, iliuzijos – tai nūdienos aktualija, primenanti reklaminius vaizdus, kurie demonstruoja „amžiną“ grožį, pasiekiamą magiškų, naujoviškų produktų pagalba. Tai nauji stabai, naujas gundymas, kuriantis iliuziją, kad gyvensime amžinai likdami visuomet gražiais dvidešimtmečiais ir būsime prabėgančio laiko viešpačiais. Psalmistas savo garbinimo objektu pasirenka Viešpatį, o ne tuštybę, nebūtį ar melą (stabus).

- ⁴ *Žinokite, kad VIEŠPATS sau atsirenka ištikimąjį, – VIEŠPATS mane išklauso, kai jo šaukiuosi.*

Žodis atsirinkti sandoros slėpinio perspektyvoje žymi Izraelio pašaukimą. Sudaryti sandorą reiškia pasidalyti savo šventumu, vadinasi – ir laime. Priimti Viešpaties sandorą – tai tapti Viešpaties ištikimuoju.

O mes, įsipareigodami vienas kitam per Santuokos sakramentą, ar neatsirenkame vienas kito? Šiuolaikinėje visuomenėje įsipareigojimas būti ištikimam visą gyvenimą sukelia daug klausimų ir

⁵ Dabar – šiaurinis Sudanas. (Vert. past.)

gūžčiojimų. O ši psalmės eilutė pabrėžia mūsų bendrą pašaukimą ir nusako mūsų atsaką Viešpačiui, kuris mus išsirinko būti jo meilės liudytojais.

- ⁵ *Drebėkite tad ir nenusidėkite! Atsigulę apgalvokite širdimi ir tylėkite!*

Drebulys, baimė, sąmyšis apibūdina blogą savijautą padarius ką nors negera. Daryti bloga hebrajų kalboje reiškia nepataikyti į tašką, prašauti pro šalį: „Mozė tarė žmonėms: „Nebijokite! Dievas atėjo tik tam, kad jus išmėgintų ir kad sužadintų jums savo baimę, idant nenusidėtumėte.“ (Iš 20, 20)

O paskui reikia mokytis nutilti. Šią eilutę, regis, sunku suprasti. Ką turėtume apgalvoti širdimi? Kodėl reikalaujama tylėti? Viena mažytė, reikšminga ir iš esmės neišverčiama detalė gali mums padėti: norėdamas nusakyti vidinį susijaudinimą, apmaudą, abejones, kurių prisipildo širdis, žodžio gale hebrajas rašo dvigubą priebalsę. Čia kalbama apie širdį, kupiną nerimo, kuri bloguoja, verda ir yra pasirengusi piktam darbui. Tai mums taip pat pažįstama: „Iš vakaro negaliu užmigti, o ryte atsikeliu pilnas sąžinės priekaištų. Degdamas vidiniu pykčiu prikalbu netiesos, o vakare atsigulęs gromuliuoju, ką pasakiau. Dėl šitų žodžių turiu gailėtis, bet kai pasiekiu tokią būseną labiausiai turėčiau nutildyti savo širdį.“

- ⁶ *Atnašaukite ištikimais aukas ir pasitikėkite VIEŠPAČIU.*

Kodėl patikslinama, jog reikia atnašauti ištikimais aukas? Aukojimas nėra magiškas veiksmas, kuriuo Viešpaties malonės gaunamos akimirksniu. Pirmiau reikia nutyrinti savo širdį – prašyti atleidimo.

- ⁷ *Daugelis sako: „O, kad sulauktume geresnių dienų! VIEŠPATIE, tešviečia mums tavo veido šviesa!“*

J. Skvirecko vertime ši eilutė artimesnė autorės siūlomam variantui: „Daugelis sako: „Kas parodys mums gėrybių?“ Iškelk viršum mūsų savo veido šviesą, Viešpatie!“

Kaip reiktų suprasti, kas tos gėrybės, geresnės dienos? Tai laimė – tai, ką Dievas per savo sandorą, mūsų panašumą į jį, trokšta mums suteikti (plg. Sk 6, 22–27: laiminti kaip Viešpats laimina).

Šią temą savo ilgajame kalno pamoksle vysto ir Jėzus pradėdamas palaiminimais: „Būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas“ (Mt 5, 48). Turime vis iš naujo įsivardinti, ką vadiname žodžiu „laimė“. Štai nuostabus atsakymas: laimė – tai gebėjimas savo veidu atspindėti šviesą, kurią Dievas man teikia. Pradžioje Dievas pirmiausia sukūrė šviesą (nesupainiokime jos su saule ir dangaus šviesuliais!) – egzistencinę šviesą, kaip priešstatą tamsybėms. Ir Jėzus pasakys: „Aš esu pasaulio šviesa“ (Jn 8, 12). Prisiminkime Velyknakčio liturgiją: šviesa perduodama visai susirinkusių tikinčiųjų bendruomenei. Žvakės per Krikštą, paduodamos tėvams, krikšto tėvams ir krikšto mamoms, primena, jog kiekvienas pakrikštytasis yra įpareigotas atspindėti Dievo paveikslą visa savo esybe ir visu savo asmeniu.

O mes, kaip pora, susijungusi Santuokos sakramentu, esame įpareigoti atspindėti Dievo paveikslą visuomenės atžvilgiu. Kaip tėvai perduodame šią atsakomybę ir šeimoje, savo vaikams.

- ⁸ *Tu suteiki mano širdžiai daugiau džiaugsmo, negu grūdų derlius ir jauno vyno apstas.*

Grūdų derlius ir jaunas vynas simbolizuoja gerovę, vadinasi ir – laimę. O kaip *suteikti širdžiai daugiau džiaugsmo, linksmybės?* Dievo palaiminimas suteikia širdžiai daugiau džiaugsmo, negu gausus derlius. Juk Viešpats nėra tik paprasčiausiai vaisingumo Dievas, kaip kanaaniečių dievai; jis neša ramybę ir parodo žmogui jo paties vidinę agresiją, kad šis išmoktų tylos ir taikos. Šitoje psalmėje žodis „širdis“ vartojamas skirtingai: Viešpats suteikia džiaugsmo mano širdžiai, kuri, jau nusiraminiusi, ir yra pajėgi tą dievišką džiaugsmą patirti (žr. 5 eilutę).

Krikščioniškas Dievo žodžio skaitymas negali praleisti pro akis užuominos apie grūdus ir vyną – Eucharistijos grūdus ir Sandoros kraują. Iš tikrųjų to ypatingo džiaugsmo mums suteikia pats Jėzus, ateinantis asmeniškai pas kiekvieną pamaitinti jo sielos.

Tad ne kūniškuose dalykuose turi ieškoti džiaugsmo vis dar apsunkusios širdys, pamėgusios tuštybę ir besigriebiančios melo, o vidiniuose, dvasiniuose dalykuose – ten, kur spindi Dievo veido šviesa, nes Kristus gyvena „dvasiniame žmoguje“, kaip sako apaštalas Paulius, idant taptume „tvirtais vidiniais žmonėmis“ (Ef 3, 16).

- ⁹ *Kai einu ilsėtis, ramiai užmiegu, nes tu vienas, VIEŠPATIE, leidi be rūpesčio ilsėtis.*

Žodis „šalom“ reiškia *taiką, ramybę*, bet labiausiai nusako dievišką pilnatvę, ženklina Dievo teikiamą laimę.

Šalutinis laiko aplinkybės sakiny, prasidedantis žodeliu *kai*, šioje eilutėje parodo dviejų įvykių vienalaikiškumą: *eiti ilsėtis* ir *užmigti*. Nėra kada narplioti mintyse dienos įvykių ir dėl to netekti ramybės. Tai puikus atsakas aukščiau išsakytam nerimui. Bet grįžkime prie žodelio „kai“: priėmę Santuokos sakramentą turime padėti šalia esantiems žmonėms pažinti, kas yra ta dieviškoji pilnatvė, kurią Viešpats mums dovanoja, bet be jokių fanfarų ir be jokių iliuzijų: konfliktai, sunkumai, barniai niekur nedingsta – visą šį chaosą mums reikia integruoti į Dievo dovanojamą laimę, kurią esame įpareigoti atspindėti.

2.2. Gairės mąstymui ir pasidalijimui

„Dieviškoji išmintis niekada nieko nenuvertina, visa jai yra nauja, kitoniška, skirtinga. Dievo akyse niekada niekas nesikartoja. Posakis „trukt už vadžių – vėl iš pradžių“ galioja žiūrint tik žmogaus akimis. Bet taip skaičiuoti klaidinga ir neteisinga, nes tai vien žmogiška matematika. Jeigu Dievo akyse šitas kelias yra šventumo, išbandymų kelias, tuomet tas, kuris jį įveikia, yra dvigubai šventesnis; o tas, kuris jį tris kartus nueina, yra trigubai šventesnis; ir tas, kuris jį pereina dvidešimt kartų, yra dvidešimt kartų šventesnis – būtent taip skaičiuoja Dievas... Kiekviena kasdienė malda, kuri iš esmės pakartoja

praėjusio vakaro malda, papildo amžinąjį maldų lobyną, amžinąjį malonių lobyną.“ (Šarlis Pegi, Iš „Antrosios dorybės misterijos vartų“⁶)

Kokią vietą mūsų gyvenime užima darną padedantys kurti gestai (mūsų ar mūsų sutuoktinio), kuriuos būtina išsaugoti?

Ar mudviejų Santuokos sakramentas, pasiryžimas gyventi ištikimybėje yra meilės ir Dievo liudijimas kitiems (sakramentas = ženklas ir priemonė)?

Mūsų, kaip pakrikštytųjų, kaip sutuoktinių, kaip tėvų, atsakomybė – atspindėti Dievo paveikslą, šviesą, gyvenimą.

Žvelgdami į savo santuokinį gyvenimą kartais, be jokio įsigilinimo ir įžvalgos, imame gailėtis kai kurių sprendimų, padarytų asmeniškai ar poroje, ir užsikrauname to gailesčio našta.

Išsvajotas, įsivaizduotas gyvenimas, pagundos ir kartėlis – peržengti visus nusivylimus, pasitikti tikrovę.

Kokią vietą skiriame tam, kas neturi realaus pagrindo, kas virtualu?

⁶ Šarlis Pegi (Charles Peguy, 1873–1914) – prancūzų poetas, dramaturgas, eseistas, publicistas, krikščioniškosios minties prancūzų literatūroje tęsėjas, gimęs Orleane, atgaivinęs maldingųjų kelionių tradiciją į Šartro Dievo Motinos katedrą, karo lauko leitenantas, žuvęs Pirmajame pasauliniame kare. (Vert. past.)

4 Psalmė – J. Skvirecko vertimas

¹ *Khoro vedėjui. Stygomis. Psalmė. Dovydo.*

² *Kai aš šauksiuos, išklausyk mane, o mano teisumo Dieve,
tu, kuris sielvarte pakėlei mane;
pasigailėk manęs ir išklausyk mano maldą.*

³ *Žmonės, iki kolei jūs būsite sunkios širdies?
Kodėl jūs mėgstate tuštybę ir jieškote melo?*

⁴ *Žinokite: Viešpats padarė savo šventąjį nuostabų;
Viešpats išklausys mane, kai aš šauksiuos į jį.*

⁵ *Sudrebėkite ir nenusidėkite,
apsvarstykite savo širdyse,
savo miegamuosiuose, ir nutilkite.*

⁶ *Aukokite teisingas aukas
ir turėkite vilties Viešpatyje.*

⁷ *Daugelis sako: „Kas parodys mums gėrybių?“
Iškelk viršum mūsų savo veido šviesa, Viešpatie!“*

⁸ *Tu davei linksmybės į mano širdį
didesnės, kaip kuomet turima apščiai kviečių ir vyno.*

⁹ *Ramybėje, kai tik esu atsigulęs, aš užmiegu,
nes tu vienas, Viešpatie,
suteiki man saugumą.*

Psalmės priegiesmis

Kai einu ilsėtis, ramiai užmiegu.

„Kai pasižiūriu į tavo dangų...“

3. ANTRASIS SUSITIKIMAS 8 – OJI PSALMĖ

² *VIEŠPATIE, mūsų Dieve,
koks nuostabus tavo vardas visoje žemėje!
Savo didingumu apklojai dangaus aukštybes.*

³ *Mažylių ir kūdikių lūpomis susikūrei šlovę
savo varžovams sutramdyti,
kad nutildytum priešą ir maištautoją.*

⁴ *Kai pasižiūriu į tavo dangų, –
tavo pirštų darbą, –
į mėnulį ir žvaigždes,
kuriuos tu pritvirtinai, –*

⁵ *kas yra žmogus, kad jį atsimeni,
kas yra mirtingasis, kad juo rūpiniesi?*

⁶ *Tu padarei jį tik truputį žemesnį už save
ir apvainikavai jį garbe ir didybe.*

⁷ *Tu padarei jį savo rankų darbų šeimininku,
padėjai visa prie jo kojų.*

⁸ *Avis ir jaučius – visus aliai vieno –
ir laukinius gyvulius,
⁹ padangių paukščius bei jūros žuvis
ir visa, kas tik keliauja jūrų takais.*

¹⁰ *VIEŠPATIE, mano Dieve,
koks nuostabus tavo vardas visoje žemėje!*

3.1. Šviesią naktį išėję pasivaikščioti šviečiant mėnesienai Drauge melskimės

- ¹ *Chorvedžiui. Kaip „Gitita“. Dovydo psalmė.*
- ² *VIEŠPATIE, mūsų DIEVE, koks nuostabus tavo vardas visoje žemėje! Savo didingumu apklojai dangaus aukštynes.*

Dvigubas kreipinys „Viešpatie, mūsų Dieve“ nusako ypatingą pojūtį, jog esu Dievo išrinktas ir todėl jam priklausau. Jis yra mudviejų poros Viešpats.

- ³ *Mažylių ir kūdikių lūpomis susikūrei šlovę savo varžovams sutramdyti, kad nutildytum priešą ir maištautoją.*

Čia vartojamas žodynas labai tikslus: mažyliai ir maitinami kūdikiai ženklina nekaltumą sunkumų akivaizdoje.

Žydų tradicija pasakoja, jog pereinant Raudonąją jūrą visiems izraelitams buvo paliepta giedoti pergalės himną. Tuomet motinų krūtis dar tebežindantys kūdikiai, pieno pilnomis burnomis, liovėsi žindę, kad jungdamiesi prie savo tėvų drauge su jais galėtų giedoti. Apie šį įvykį bylojama ir Išminties knygoje: „Jie giedojo giesmes, Viešpatie, tavo vardui šventajam ir šlovino sutartinai tavo ginančią ranką. Juk išmintis atvėrė nebylių burnas ir leido mažylių liežuviams aiškiai kalbėti“ (Išm 10, 20–21).

Tą patį daro ir Jėzus išvarydamas iš šventyklos prekeivius: „Šventykloje susirinko prie jo aklų ir raišų, ir jis išgydė juos. Aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai, pamatę stebuklus, kuriuos jis padarė, ir vaikus, šaukiančius šventykloje: „Osana Dovydo Sūnui!“, įpyko ir prikišo jam: „Ar girdi, ką jie sako?“ Jėzus atsiliepė: „Girdžiu. Argi niekada nesate skaitę: *Iš vaikų ir kūdikių lūpų parengi sau gyrių?*“ (Mt 21, 14–16). Čia Jėzus trumpai įterpia mūsų nagrinėjamos 8 psalmės 3 eilutę, bet visas jo pasakytas sakinyš iš esmės kviečia žvelgti į teksto visumą, kuri parodo garbe vainikuotą Žmogaus Sūnų, ir netiesiogiai kunigams bei Rašto aiškintojams tai primena. „Tuomet jis pradžiugo Šventąja Dvasia ir prabilo: „Aš šlovinu tave, Tėve, dangaus ir žemės Viešpatie, kad paslėpei tai nuo išmintingųjų ir gudriųjų, o apreiškei mažutėliams. Taip, Tėve, nes tau taip patiko. Viskas man yra mano Tėvo atiduota. Ir niekas nežino, kas yra Sūnus, tik Tėvas, nei kas yra Tėvas, tik Sūnus ir tas, kam Sūnus panorės apreikšti.“ (Lk 10, 21–22)

Pieno įvaizdis nesvetimas ir šventajam Pauliui; jis jį pasitelkia iliustruodamas savo mokymą: „Aš, broliai, tegalėjau kalbėti jums (...) kaip kūdikiams Kristuje. Maitinau jus pienu, o ne kietu maistu, kurio jūs dar negalėjote priimti.“ (1 Kor 3, 1–2)

- ⁴ *Kai pasižiūriu į tavo dangų, – tavo pirštų darbą, – į mėnulį ir žvaigždes, kuriuos tu pritvirtinai,*

Dievo pirštai primena dešimt įsakymų – gyvenimo žodžių, iškaltų akmens plokštėse. Žodis pritvirtinti nusako ypatingą egzistencijos dovanojimo būdą – taip, kad nebūtų įmanoma jos atimti. Toks stabilumas apibūdina Dievo darbą, kas visiškai nebūdinga priešo darbams. Dievas stabilizuoja,

sutvirtina žmogaus širdį, žingsnius, kelius, padarydamas juos tokius pastovius ir tvirtus, koks pastovus ir tvirtas yra jo sostas bei ištikimybė.

Šitą stabilumą laikui bėgant mums suteiks Dievo malonė.

- ⁵ *kas yra žmogus, kad jį atsimeni, kas yra mirtingasis, kad juo rūpiniesi?*

Žodis *žmogus*, pažodžiui – *žmogiška būtybė*, čia vartojamas poetiškai ir ženklina visą žmoniją, žmones: „Klausykite manęs jūs, žinantieji teisumą, – tauta, imanti mano mokymą širdin: Nebijokite žmonių užgaulės, jų patyčių neišsigąskite!“ (Iz 51, 7).

Bet dar labiau šis žodis apibūdina žmogų kaip asmenį ir trapią jo prigimtį, veikiamą visokiausių išorės pavojų.

Ar mes kartais pagalvojame apie Dievą, ar atsimename?

- ❖ „Tuomet Dievas atsiminė Nojų ir visus žvėris, ir visus galvijus, esančius su juo arkoje. Dievas pasiuntė vėją pūsti virš žemės, ir vandenys atslūgo.“ (Pr 8, 1)
- ❖ „Du angelai atėjo į Sodomą vakare. (...) Dievas prisiminė Abraomą ir išgelbėjo Lotą iš tikros pražūties.“ (Pr 19, 1.29)
- ❖ „Kai žygiuosite į karą savo krašte su jus engiančiu priešu, trimitais skelbsite pavojų, kad būtumėte prisiminti Viešpaties, jūsų Dievo, akivaizdoje ir būtumėte išgelbėti nuo priešų.“ (Sk 10, 9)

Dievas atmena visuomet norėdamas gera daryti ir patvirtinti savo sandorą: „Savojo vardo dėlei tu mūsų neatmesk, nepadaryk negarbės savosios šlovės sostui! Atmink savo sandorą su mumis ir jos nenutrauk!“ (Jer 14, 21)

Veiksmazodis *rūpintis*, kaip autorė patikslina – *ganyti*, reiškia daryti kam nors gera, skirti dėmesio, aplankyti, pasirūpinti, kad nieko nestokotų, imtis jo labai veiksmų, įsikišti. Ar tai nėra ir sutuoktinių misija, patikėta vykdyti judviejų proje?

Piešiama kosminė vizija ir kontrastas į vieną visumą surenka dangų, žvaigždes bei mėnulį, o paskui ir žmogų, sukurtą iš žemės. Tik kontempliuodamas jį supančios aplinkos didybę žmogus suvokia savo kilnumą: *padarei jį tik truputį žemesnį už save!*

Koks kontrastas tarp visatos didybės ir žmogaus tikrovės! Išsitiesti drauge su vaikais po žvaigždėtų dangumi gražią vasaros naktį ir žiūrėti į atsiveriančią visatos begalybę – turbūt tinkamiausia proga padėti jiems suvokti žmogaus vertę.

- ⁶ *Tu padarei jį tik truputį žemesnį už save ir apvainikavai jį garbe ir didybe.*

Kaip šią eilutę suprasti? Juk matome, koks trapus ir bejėgis yra žmogus gamtos stichijų akivaizdoje: siautėjant tornadoms, krečiant žemės drebėjimams, išsiveržiant ugnikalniams, pakylant audroms, cunamiams ir išsiliejant upėms iš krantų, užliejant augalus ir kaimus...

Kaip į tokį klausimą atsakyti? Kaip žmogui, užkopusiam į kalną ir einančiam palei jo keterą, kurios abiejose pusėse žioji praraja, jokių būdu nevalia žiūrėti žemyn, taip šios psalmės skaitytojui reikia klausytis eilutės visumos sugrįžtant prie sukūrimo pasakojimo. Žmogui duodama atsakomybė įdirbti ir saugoti žemę.

„Viešpats žmogų sukūrė iš žemės, ir jį vėl į žemę sugrąžina. Jis davė jiems ribotą dienų skaičių, bet suteikė galią valdyti viską žemėje. Jis apvilko juos jėga, panašia į savo, – padarė juos pagal savo paveikslą. Jis įdiegė jų baimę visiems gyvūnams ir leido jiems viešpatauti žvėrimis ir paukščiams. Viešpats davė jiems naudotis penkiomis galiomis (...). Nuožiūrą ir liežuvį, ir akis, ausis ir suprantančią širdį davė jiems. Išminties ir žinojimo juos pripildė, gera ir pikta jiems nurodė. Kad parodytų savo darbų didybę, į jų širdis jis įdiegė pagarbią Viešpaties baimę.“ (Sir 17, 1–8) Siekdami įrodyti žmogaus galingumą, žydų tautos Raštų komentatoriai papildė šią psalmės eilutę trimis pavyzdžiais: Jozuės, kuris priverčia saulę sustoti, Mozės, kuris nusašina Raudonąją jūrą, ir galiausiai pranašo Elizejaus (Elišos), kuris prikelia iš numirusių šunamitės sūnų. Pirmojo pasakojimo scena vyksta visai prie pat Jericho miesto: „Penki amoriečių⁷ karaliai – Jeruzalės karalius, Hebrono karalius, Jarmuto karalius, Lachišo karalius ir Eglono karalius – sutelkė savo pajėgas ir atvyko kiekvienas su savo kariuomene. Jie apgulė Gibeoną⁸ ir kariavo su juo. O gibeonitai pasiuntė Jozuei į stovyklą prie Gilgalo⁹ žodį: „Neapleisk savo tarnų! Atskubėk pas mus ir išgelbėk! (...) Viešpats Jozuei tarė: „Nebijok jų, nes atiduosiu juos tau į rankas. Nė vienas jų nepajėgs tau priešintis!“ (...) Viešpats svaidė ant jų iš dangaus didžiulius akmenis iki pat Azekos, ir jie žuvo. Daugiau jų žuvo nuo krušos, negu kad izraeliečiai užmušė kalaviju. Tą dieną, kai Viešpats atidavė amoriečius izraeliečiams, Jozuė kreipėsi į Viešpatį. Visų izraeliečių akivaizdoje jis tarė: „Sustok, saule, virš Gibeono ir, mėnuli, virš Aijalono slėnio!“ Saulė sustojo ir mėnulis stovėjo, kol tauta atkeršijo savo priešams. Argi tai neužrašyta Jašaro knygoje? Saulė sustojo viduryje dangaus skliauto ir nesiskubino nusileisti bemaž visą dieną. Nei prieš tai, nei vėliau nebuvo tokios dienos kaip ši, Viešpačiui paklausius žmogaus balso! Tikrai, VIEŠPATS kovojo už Izraelį!“ (Joz 10, 3–14)

Ši psalmės eilutė turi tarsi dvi medalio puses: viena vertus, pažadina dėkingumą, bet ar nekyla pavojus taip pat pažadinti ir didžiąją žmogaus pagundą būti lygiams su Dievu? Užimti Dievo vietą reiškia tą patį, ką žaltys galiausiai be užuolankų pasiūlo Ievai: „Jūs tikrai nemirsite! Ne! Dievas gerai žino, kad atsivers jums akys, kai tik jo užvalgysite, ir jūs būsite kaip Dievas, kuris žino, kas gera ir kas pikta“ (Pr 3, 5). Yra riba, kurios nevalia peržengti. Tai ta pati riba, kurią norėjo perkopti Babelio bokšto statytojai, idant galėtų įkopti į dangų.

- ⁷ *Tu padarei jį savo rankų darbų šeimininku, padėjai visa prie jo kojų.*

„Dangus yra VIEŠPATIES dangus, bet žemę jis davė žmogui.“ (Ps 115, 16) Tai atkartoja Pradžios knygos žodžius: „Tuomet Dievas tarė: „Padarykime žmogų pagal mūsų paveikslą ir panašumą; tevaldo

⁷ Dabartinė Joradnija, kitapus Jordano. (A. Rubšio past.)

⁸ Judėjos kalnynas. (A. Rubšio past.)

⁹ Visiškai netoli Jericho. (A. Rubšio past.)

jie ir jūros žuvis, ir padangių sparnuočius, ir galvijus, ir visus laukinius žemės gyvulius, ir visus žemėje šliaužiojančius roplius!““ (Pr 1, 26)

Tu padėjai visa prie jo koju: tai tiesa, nes žmogus gali daryti kūrinijai bloga. Jo tarši pramonė pažeidė gamtos pusiausvyrą, besaikė medžioklė lemia rūšių nykimą. Dar daugiau: turėdamas galią smurtauti ir kariauti, žmogus naikina ir pačią žmoniją. Trokšdamas dar daugiau turėti ir vis daugiau uždirbti, išnaudodamas silpnesnius, kad pasiektų didesnę našumą, jis tampa tragiškų likimų priežastimi, pasmerkdamas mirčiai tokius pat kaip jis.

- ⁸ *Avis ir jaučius – visus aliai vieno – ir laukinius gyvulius,*
- ⁹ *padangių paukščius bei jūros žuvis ir visa, kas tik keliauja jūrų takais.*

Šv. Augustinas tyrinėtojus, filosofus, intelektualus išdrįsta palyginti su žuvimis. Čia įkvėpimo jis semiasi iš manichėjų¹⁰, prilyginusių žuvis gyvatėms, kurios įkūnija blogį ir pagundas: „Pažvelk į jūros žuvis, tai yra smalsuolius, naršančius po jūras; į tuos, kurie šio pasaulio gilybėse ieško laikinųjų dalykų paslapčių ir tarsi palieka jūroje takus. Tačiau tie takai pranyksta ir dingsta taip pat greitai, kaip dingsta laivo jūroje nubrėžta vaga ar bet kokio vandeniui plaukiančio padaro palikta žymė. Visi, kas ieško nereikšmingų ir tuščių dalykų, yra pilni smalsumo, kūno geismo ir puikybės.“

- ¹⁰ *VIEŠPATIE, mano Dieve, koks nuostabus tavo vardas visoje žemėje!*

Šią eilutę reikėtų skaityti kartu su 148 psalme, kuri visus laukinius padarus kviečia šlovinti Dievą: „Šlovinkite Viešpatį nuo žemės – jūs, jūros pabaisos ir vandenyno gelmės, Jūs, ugnie ir ledų kruša, sniege ir šalna, audros vėjau, vykstantis jo žodį! Jūs, kalnai ir visos kalvos, vaismedžiai ir visi kedrai! Jūs, laukiniai žvėrys ir galvijai, žemės šliužai ir padangių paukščiai!“ (Ps 148, 7–10)

3.2. Apibendrinimas

8 psalmė nėra vien tik maloni romantinė kūrinių kontempliacija. Ji gali būti proga atvirai ir nuoširdžiai kalbėtis apie mūsų atsakomybes kūrinių atžvilgiu. Apimti bejėgiškumo jausmo kūrinių beribiškumo akivaizdoje sugrįžkime prie pirmųjų teksto eilučių: būtent patys silpniausieji ir patys bejėgiškiausieji gieda Dievui šlovę – tie, kuriuos visuomenė norėtų išstumti, nes neatitinka jos normų... Tokiu būdu ši psalmė paskatina mus eiti giliau nei iš pirmo žvilgsnio pagalvojame. Jėzus taip pat buvo įstabaus ir slėpiningo Galilėjos naktų bei Judėjos dykumų grožio liudininku. Būtent tokį metą jis pasirinkdavo savo maldai: „Labai anksti, dar neprašvitus, Jėzus atsikėlęs nuėjo į negyvenamą vietą ir tenai meldėsi.“ (Mk 1, 35; Lk 6, 12 ir kt.)

¹⁰ Manicheizmas tuo metu buvo labai paplitusi religija, kuri buvo kilusi iš Persijos ir jos šaknys glūdi gnostikų teorijoje. Manichėjai tikėjo, kad egzistuoja du dievai: blogio ir gėrio, ir tarp jų vyksta kova. (Vert. past.)

3.3. Gairės mąstymui ir pasidalijimui

Mūsų gebėjimo gėrėtis kūrinija ir žmogumi galimybės. Mūsų atsakomybė kūrinijos atžvilgiu.

Ieškoti ir surinkti visus Dievo dovanojamus meilės, švelnumo ženklus; atgaivinus laimės pojūtį, kuris galbūt jau seniai užkastas po sunkumų ir išmėginimų našta, bus pažadintas teisingas garbinimas; prisiminti Viešpatį apreiškiančias šviesos akimirkas, kurios vėl pastato ant kojų: šypseną, ištiestą ranką, gautą atleidimą.

Mūsų kasdienė nuostata neša žinią. Kokią? Ar dvi skirtingos nuostatos gali eiti drauge?

Ekologija, ekonomija... nuolatinio „daugiau“ (pinigų) ar savo pranašumo (kuris stipresnis, kuris valdo ir lipa per kitų galvas) dominavimas.

Mūsų paieškos, priemonės, tikslai, pasirinkimai?

Slėptis nuo Dievo žvilgsnio, kad būtų galima ramiai tenkintis greitos, lengvos, asmeninės laimės „uždarbiu“.

Begalinis noras stotis Dievo vieton, troškimas būti jam lygiu, noras viską valdyti – didžiulė nūdienos žmogaus pagunda... Kaip mus ji paliečia?

Ar priimame savo, kaip kūrinio, vietą?

8 Psalmė – J. Skvirecko vertimas

- ¹ Khoro vedėjui. Kaip „Spaustuvai...“ Psalmė. Dovydo.
- ² Viešpatie, mūsų Viešpatie, koks nuostabus yra tavo vardas visoje žemėje!
Kuris iškėlei savo didybę augščiau už dangų.
- ³ Iš kūdikių ir žindomų burnos tu pasidarei sau šlovinimą prieš savo priešus,
kad sudraustumei neprietelį ir priešą.
- ⁴ Kai aš žiūriu į tavo dangų, tavo pirštų darbą,
į mėnulį ir į žvaigždes, kurias tu padarei:
- ⁵ Kas gi yra žmogus, kad tu jį atsimeni?
arba žmogaus sūnus, kad juo rūpiniesi?
- ⁶ Tu padarei jį maža ką mažesnę už angelus,
garbe ir šlove apvainikavai jį;
- ⁷ Davei jam valdžios ant visų savo rankų darbų,
visa pavergei po jo kojomis:
- ⁸ Visas avis ir jaučius,
be to, ir laukinius žvėris,
- ⁹ Dangaus paukščius ir jūros žuvis:
kas tik plaukioja jūros takais.
- ¹⁰ Viešpatie, mūsų Viešpatie, koks nuostabus yra tavo vardas visoje žemėje!

Psalmės priegiesmis

Viešpatie, mano Dieve, koks nuostabus tavo vardas visoje žemėje!

„Mėgaujuosi tavo įsakymais, nes juos myliu.“

4. TREČIASIS SUSITIKIMAS 119 (118) – OJI PSALMĖ

³³ *Mokyk mane, VIEŠPATIE, savo įstatų kelio,
ir jo laikysiuosi ir dieną, ir naktį.*

³⁴ *Suteik man išvalgos laikytis tavo Mokymo
ir visa širdimi jam paklusti.*

³⁵ *Vesk mane savo įsakymų taku,
nes tai man labai rūpi.*

³⁶ *Palenk mano širdį į savo įsakus,
o ne į savanaudį pelną.*

³⁷ *Nugrėžk mano akis nuo to, kas tuščia;
laikyk mane gyvą savo keliuose.*

³⁸ *Laikykis man, savo tarnui, duoto pažado –
pažado, kurį davei pagarbiai tavęs bijantiems.*

³⁹ *Nugrėžk nuo manęs užgaules – jų bijausi,
nes tavo sprendimai yra geri.*

⁴⁰ *Juk žinai, kad ilgiuosi tavo įsakų;
suteik man naują gyvenimą, nes tu esi teisus!*

4.1. Trumpa malda šeimoje

- ³³ *Mokyk mane, VIEŠPATIE, savo įstatų kelio, ir jo laikysiuosi ir dieną, ir naktį.*

Taip, Viešpatie, mes laikysimės šito kelio – tavo įsakymų kelio, su visais jo vingiais ir išsišakojimais. Tam įsipareigojome santuokos dieną ir tai patvirtiname kasdienėje maldoje „Tėve mūsų, (...) teesie tavo valia, kaip danguje taip ir žemėje.“

Laikytis kelio, pasak autorės – išsaugoti įspaudą, pirmiausia reiškia žymę, pėdsaką, kokį lengvai įspaudžiame eidami smėliu. Dievui patinkantis elgesys yra laimės šaltinis žmogui, kuris vykdo Viešpaties valią; dėl to ji laikoma įspaudu, paženklinančiu mūsų prisiminimus. Puikiai žinome, kad nuoalatiniės Dievo valios paieškos visose gyvenimo prietarose bei sunkumuose reikalauja daug jėgų ir ilgą dvasinę kovą. Turime stengtis išgryninti savyje Dievo įsakymų laikymosi praktiką. Gerai žinome, kad paprastų ir galutinių sprendimų nėra. Išsaugoti savyje įspaudą reiškia, kad ir klystkeliuose turėtume išmokti matyti Dievo rodomus ženklus.

Galvodamas apie hebrajų išėjimą iš Egipto Origenas rašo: „Kai Viešpats norėdavo, kad jo kaimenė pailsėtų, šviesos debesis liaudavosi didėjęs; o kai norėdavo, kad vėl leistųsi į kelią, ugnies stulpas eidavo jų priekyje. To paties tikėkis ir savo dvasiniame gyvenime, keliauk melddamasis ir kartodamas: Mokyk mane, Viešpatie, savo įstatų kelio. Tačiau reikia žinoti, kad tai ne dviejų ir ne dešimties dienų, o viso gyvenimo kelionė.“

- ³⁴ *Suteik man įžvalgos laikytis tavo Mokymo ir visa širdimi jam paklusti.*

(Arba, pagal graikiškąjį tekstą: „Suteik man išmanymo, ir aš tyrinėsiu tavo įstatymą, jo visa širdimi laikysiuosi“). Užuomina apie tyrinėjimą, pastangas suprasti, klausytis, ką tekstas gali mums pasakyti, kaip tik ir nusako tokį psalmės skaitymo būdą, kuris paskatina gilintis į žodžių prasmę vadovaujantis biblinėmis nuorodomis. Čia įdarbiname ne savo vaizduotę, bet sužadiname biblinę atmintį, kuri iškelia aikštėn vienus ar kitus Šventojo Rašto įvykius.

- ³⁵ *Vesk mane savo įsakymų taku, nes tai man labai rūpi.*

Tai idealas, dažniausiai apgiedamas psalmėse, kuriose bedieviams, cinikams ir nedorėliams priešpastatomi teisieji ir tikintieji, kurie savo laimę atranda ir išsiskleidžia mąstydami Dievo Įstatymą, pilnutinai įgyvendina savo pašaukimą ir pasiekia tikrą džiaugsmą. Tokia yra Kristaus misija: jo džiaugsmas – vykdyti Tėvo valią. O mes turime sekti jo pavyzdžiu (plg. Ef 5, 1–2). Toks yra Kristaus kelias; eidamas juo jis nešė savo kryžių: „Kas neima savo kryžiaus ir neseka paskui mane – nevertas manęs“ (Mt 10, 38). „Dabar aš einu pas tave ir tai kalbu pasaulyje, kad jie turėtų savyje manojo džiaugsmo pilnatvę“ (Jn 17, 13).

- ³⁶ *Palenk mano širdį į savo įsakus, o ne į savanaudį pelną.*

Palinkti reiškia eiti kryptimi, kuri nukreipia nuo kelio. „Savo žiloje senatvėje Samuelis Izraelio teisėjais paskyrė savo sūnus. (...) Sūnūs nėjo jo keliais, bet palinko į godumą. Imdami kyšius, jie iškraipydavo teisingumą.“ (1 Sam 8, 1. 3)

„Visa tai mus užgriuvo, nors tavęs mes neužmiršome nei buvome neištikimi tavo Sandorai. Mūsų širdis nenusigrėžė nė mūsų žingsniai nenukrypo nuo tavojo kelio, nors palikai mus bejėgius šakalų lindynėje ir apgaubei mirtina tamsa.“ (Ps 44, 18–20).

Žodis, išverstas kaip pelnas, autorės siūlomame vertime – *pinigai*, nusako finansinę naudą ir jos sukeltą smurtą:

- ❖ „Jie yra piemenys be išmanymo, – savais keliais visi jie eina, kiekvienas jų žiūri vien savo naudos. (...) Dėl jo {Izraelio} kaltės pykau kurį laiką, plakiau jį, iš pykčio paslėpęs savo veidą, bet jis nesiliovė eiti savo maištingu keliu.“ (Iz 56, 11 ir 57, 17)
- ❖ Apmąstęs šią eilutę Jėzus taip pat sako: „Niekas negali tarnauti dviem šeimininkams: arba jis vieno nekęs, o kitą mylės, arba prie vieno bus prisirišęs, o kitą nieku vers. Negalite tarnauti Dievui ir Mamonai¹¹“ (Mt 6, 24).
- ❖ O šventasis Paulius papildo: „Numarinkite, kas jūsų nariuose žemiška: ištvirkavimą, netyrumą, aistringumą, pikta pageidimą, taip pat ir godumą, kuris yra stabmeldystė“ (Kol 3, 5).

- ³⁷ *Nugrėžk mano akis nuo to, kas tuščia; laikyk mane gyvą savo keliuose.*

Psalmisto akys atsiveria įstabaus dieviško mokymo kontempliavimui. Būtent taip atsitiko pranašui Balaamui, kurį pagonių karalius Balakas prašė prakeikti Izraelį, paniekinamai apibūdindamas jį kaip tautą, kuri apdengė visą žemės veidą (plg. Sk 22, 11), ir gaują, kuri nuėda švariai visa, kas yra aplink, kaip kad jautis nuėda lauko žolę (plg. Sk 22, 4). „Balaamo žodis, – žodis žmogaus, kuriam atvertos akys, žodis girdinčio Dievo žodžius, matančio regėjimą iš Visagalio, parpuolusio kniūbsčia, bet atmerktomis akimis. Kokios puikios tavo palapinės, Jokūbai, tavo buveinės, Izraeli! Tarsi toli besitęsiantys palmių miškeliai, tarsi sodai prie upės, tarsi VIEŠPATIES pasodintas alavijas, tarsi kedrai prie vandens!“ (Sk 24, 4–6) Šitas pavyzdys labai konkretus – aiškiai priešpastato du skirtingus požiūrius. Pagonių karalius mato Izraelį tik kaip susivėlusią ir apgailėtiną žmonių minią, panašią į rupšnojantių karvių bandą. Jis atsisako pripažinti ne tik jų žmogiškąjį orumą, bet ir bendrai – pripažinti juos kaip Dievo mylimą tautą. Skirtingai nuo pagonių karaliaus, pranašas Balaamas mato, ką Dievas padarys dėl savo tautos, kai ši atkeliaus į pažadėtąją žemę, kurios dievišką grožį jis jau iš anksto skelbia.

O Jeremijas savaip kalba apie Izraelio stabmeldystę; mesdamasi į svetimus kultus ji pasuka takais, kurie niekur neveda: „Manoji tauta mane pamiršo: degina smilkalus niekingiems stabams! Jie išklysta iš savojo kelio, iš seniai pramintų takų, nori eiti šunkeliais, o ne vieškeliu“ (Jer 18, 15).

Išgydęs aklą gimusį žmogų Jėzus pamažu įtraukia jį į ginčų sūkurį, kurį jo išgydymas sukėlė, ir atskleidžia jam save kaip Mesiją: „,,Ar tiki Žmogaus Sūnų?“ Šis atsakė: „O kas jis, Viešpatie, kad jį

¹¹ Tai yra pinigams.

tikėčiau?“ Jėzus tarė: „Tu jau esi jį matęs, ir dabar jis su tavimi kalba.“ (Jn 9, 35–37). Šventasis Paulius savo kalboje dar kitaip persako šią psalmės eilutę: „Jų protavimas aptemęs, jie svetimi Dievo gyvenimui dėl savo dvasinio aklumo bei širdies suakmenėjimo.“ (Ef 4, 18). Mus supančio pasaulio pagundų akivaizdoje turime laikytis teisingo pamokymo kelio: „Mano vaike, klausyk ir dėkis į širdį mano žodžius (...). Laikykis mano pamokymo, neužmiršk jo, brangink jį, nes jis tavo gyvybė“ (Pat 4, 10. 13).

- ³⁸ *Laikykis man, savo tarnui, duoto pažado – pažado, kurį davei pagarbiai tavęs bijantiems.*

Laikykis duoto pažado, kad pažintum, kas esi. Akivaizdoje stabų, kurie dažniausiai stovi (laikosi) iškelti lyg nepajudinami paminklai, Dievo pareiškimas, kuris yra iš esmės neapčiuopiamas, taip pat turi stovėti (laikytis) iškeltas kaip laikosi tie netikri dievai. Nederėtų užmiršti, kad veiksmožodžio *laikytis, stovėti, iškelti* reikšmė apima ir veiksmožodį *prisikelti*.

- ³⁹ *Nugręžk nuo manęs užgaules – jų bijausi, nes tavo sprendimai yra geri.*

„Dabar mano siela sukrėsta. Ir ką aš pasakysiu: 'Tėve, gelbėk mane nuo šios valandos!'? Bet juk tam aš ir atėjau į šią valandą.“ (Jn 12, 27)

Nugręžk nuo manęs užgaules, kurios kelia man siaubą: mano širdį apėmė pagundos ir ji tuojau sprogs. Užgaulioti – tai visą savo apmaudą ir katėlį išlieti su jėga. Tai nebus tik vienas paprastas, greitai pasakytas žodelis, bet triukšminga žodžių lavina, lyg galingas srautas paskandinanti savo įniršyje visa, kas tik pasimaišo kelyje.

- ⁴⁰ *Juk žinai, kad ilgiuosi tavo įsakų; suteik man naują gyvenimą, nes tu esi teisus!*

Suteikti naują gyvenimą pinklių apsuptam Izraeliui yra didžiausias Dievo-Tėvo ketinimas. Per Įstatymą ir pranašų mokymą Dievas nori pamėginti perduoti Izraeliui meilę savo įsakymams, kurie veda į šventumą: „Viešpats tarė Mozei: „Kalbėk izraeliečiams ir paliepk jiems pasidaryti kutus ant drabužių kampų per visas kartas. Teprisiriša mėlyną virvelę prie kuto kiekviename kampe. Jūs tad turėsite kutą, kad, žvelgdami į jį, atsimintumėte visus mano įsakymus ir juos vykdytumėte, nenuklysdami paskui savo širdies ir akių užgaidas. Taigi jūs atsiminsite ir vykdysite visus mano įsakymus, būsite šventi savo Dievui. Aš esu Viešpats, jūsų Dievas, kuris išvedžiau iš Egipto žemės (...).“ (Sk 15, 37–40) Dievas teikia naują gyvenimą pasidalydamas savo šventumu.

Ilgiuosi tavo įsakų, autorės pasiūlymu – *aš mylėjau tavo įsakus*. Būtent tai Jėzus sako savo Tėvui: „Aš tave pašlovinau žemėje, atlikdamas darbą, kurį buvai man davęs nuveikti. (...) Aš apreiškiau tavo vardą žmonėms, kuriuos man davei iš pasaulio.“ (Jn 17, 4. 6)

4.2. Gairės mąstymui ir pasidalijimui

Pasisekimas darbe ir šeiminiis gyvenimas. Pasirinkimas tarp šeimos ir darbo – pasisekimas ir bedarbystės pavojus.

Gyvenimas šeimoje: nutilti ar kalbėti atvirai?

Draudimai ir pedagogika vaikų auklėjime.

Tėvų, senelių, kitų šeimos narių vaidmuo.

Išsilaisvinti iš pagundų daryti bloga, skaudinti kitą, artimą...

Dievo žodis: perduoti jį, tapti jo nešėju pasauliui.

Dvasinis žvilgsnis, žmogiškas žvilgsnis – du žvilgsniai, reikalingi sutaikinimo.

119(118) Psalmė – J. Skvirecko vertimas

³³ Parodyk man, viešpatie, savo nuostatų kelią,
ir aš laikysiuos jo tiksliai.

³⁴ Pamokyk mane laikytis tavo įstatymo
ir aš sergėsiu jį visa savo širdimi.

³⁵ Vesk mane savo paliepiamų taku,
nes aš juo gėriuos.

³⁶ Palenk mano širdį į savo potvarkius,
o ne į godulystę.

³⁷ Nugręžk mano akis, kad nematyčiau tuštybės;
duok man gyvenimą savo keliuose.

³⁸ Atitesėk savo tarnui savo pažadą,
kurs yra duotas tiems, kurie bijo tavęs.

³⁹ Atimk nuo manęs pajuoką, kurios bijau,
nes tavo nutarimai meilūs.

⁴⁰ Štai aš trokštu tavo įsakymų:
žiūrėdamas savo lygybės, suteik man gyvenimą.

Psalmės priegiesmis

Atmerk man akis, kad suprasčiau tavo Mokymo nuostabių vaisių.

„Gelbėk mane nuo priešų.“

5. KETVIRTASIS SUSITIKIMAS 31 (30) – OJI PSALMĖ

² *Pas tave, VIEŠPATIE, ieškau užuovėjos,
neleisk man niekad nusivilti!*

Tu esi teisus, mane gelbėk!

³ *Išgirsk mane, skubėk manęs gelbėti!*

*Būk užuovėjos uola – mano tvirtovė, –
galinga pilis man gelbėtis!*

⁴ *Juk esi man ir uola, ir tvirtovė, –
vesi ir saugosi mane dėl savo vardo.*

⁵ *Apsaugok nuo paspėstų man pinklių,
nes tu esi mano užuovėja.*

⁶ *Tau patikiu savo dvasią, –
tu mane atperki,*

VIEŠPATIE, ištikimasis Dieve.

⁷ *Nekenčiu tų, kurie kliaujasi tuščiais stabais,
o pasitikiu VIEŠPAČIU.*

⁸ *Leisk man džiūgauti ir būti linksmam
dėl tavo ištikimos meilės,*

*nes tu pažvelgei į mano kančią –
rūpinaisi manimi didžiame varge.*

⁹ *Tu neatidavei manęs į nagus priešui,
bet išvedei mane į laisvę.*

¹⁰ *Pasigailėk manęs, VIEŠPATIE, nes man sunku.*

*Nuo skausmo temsta man akys,
nyksta ir mano gyvastis, net kaulai.*

¹¹ *Juk mano gyvenimą skausmas sekina
ir mano metus – dejonės,
nuo kančios man stinga jėgų.*

¹² *Esu pajuoka visiems savo priešams,
pasibjaurėjimą keliu net kaimynams
ir klaiką – savo pažįstamiems, –
nuo manęs bėga, kas kelyje mane pamato.*

¹³ *Esu visų užmirštas, tarsi būčiau miręs, –
tapau lyg sukultas indas.*

¹⁴ *Juk girdžiu daugelį kuždomis šnekant –
klaikas iš visų pusių! –*

*Kai jie man rezga pinkles
ir kėsina atimti gyvastį.*

¹⁵ *Bet aš tavimi pasitikiu, VIEŠPATIE, –
sakau: „Tu esi mano Dievas“.*

¹⁶ *Tavo rankoje mano likimas, –
gelbėk mane nuo priešų – nuo tų,
kurie mane persekioja.*

¹⁷ *Pažvelk į savo tarną gerumu,
gelbėk mane savo ištikima meile.*

¹⁸ *Tenebūna man gėdos, VIEŠPATIE,
nes aš tavęs šaukiuosi.*

*Tebūna sugėdinti nedorėliai,
težengia priblokšti į Šeolą.*

¹⁹ *Tebūna nutildytos melagingos lūpos,
įžūliai apie teisius žmones kalbančios
su puikybe ir panieka.*

²⁰ *Koks nuostabus yra tavo gerumas,
sukauptas tiems,
kurie tavęs pagarbiai bijo,
ir teikiamas tiems,
kurie ieško tavo užuovėjos,
visiems žmonėms matant!*

²¹ *Savo Artumo užuovėjoje juos paslepi
nuo žmonių kėslių,
apsaugai juos savo pastogėje
nuo priekabių liežuvių.*

²² *Tebūna pašlovintas VIEŠPATS,
nes jis buvo man nuostabiai ištikimas –
įtvirtintas miestas.*

²³ *Patirdamas nerimą, maniau:
„Esu išvaromas toli nuo tavo Artumo“.
Bet tu išgirdai mano maldavimą,
kai šaukiausi tavo pagalbos.*

²⁴ *Mylėkite VIEŠPATĮ, visi jo ištikimieji!
VIEŠPATS saugo ištikimuosius,
bet skaudžiai atmoka tam,
kuris išpuikusiai elgiasi.*

²⁵ *Būkite stiprūs ir drąsios širdies visi,
kurie pasitikite VIEŠPAČIU!*

5.1. Malda sunkių išbandymų metu Ieškoti ir rasti jėgų pas Dievą

- ¹ *Chorvedžiui. Dovydo psalmė*

Mus netikėtai sukrečia skausmas, ištinka išbandymai, sielvartas, nesėkmės. Imame būgštauti, jog nepajėgsime susitvarkyti, turėsime atsisakyti to, dėl ko, regis, gyvenome. Junkimės prie tų, kurie meldėsi šios psalmės žodžiais, ir vėl įgausime jėgų tęsti savo kelionę Dievo akivaizdoje.

- ² *Pas tave, VIEŠPATIE, ieškau užuovėjos, neleisk man niekad nusivilti! Tu esi teišus, mane gelbėk!*

Štai pasitikėjimo, vadinasi ir – tikėjimo, kupini žodžiai; prašymas *neleisk man niekad nusivilti*, pažodžiui – *neleisk man rausti iš gėdos*, nusako troškimą niekada nesigailėti, jog pasirinkau Dievą. *Gelbėti* reiškia išlaisvinti, bet taip pat ir apsaugoti, vadinasi – išvaduoti. Išvaduok mane iš visokių pagundų bei niekšybių, nes tu, Viešpatie, esi teišus: leisk man gyventi tavo *teisumu*, vadinasi – ir tavo šventumu.

- ³ *Išgirsk mane, skubėk manęs gelbėti! Būk užuovėjos uola – mano tvirtovė, – galinga pilis man gelbėtis!*

Dievui priskiriamos akys, ausys ir pan. Stabai turi akis, bet nemato, turi ausis, bet negirdi. O Dievas girdi ir veikia (Ps 115). Šie antropomorfizmai kelis sykius pakartojami sąmoningai: pasaulis pritvinkęs pagonių dievybių, taigi pagunda nuolatos tyko šalia. Kas man mano nelaimėje labiausiai galėtų padėti? Veikiau marmurinė statulėlė ar neregimas Dievas? Bet kuris gi jų apsireiškė Izraelio istorijoje (Išėjimo iš Egipto metu)?

Ar *uola* tikrai yra saugi vieta? Po kariškais įvaizdžiais slepiasi dvasiniai įvaizdžiai. Dievas yra mano uola, visuose pavojuose jis mane gelbsti: tai primena epizodą, kai ištroškusi tauta klaidžioja dykumoje ir murma prieš Mozę, o šis kviečiasi Dievą į pagalbą, suduoda į uolą ir ištrykšta vanduo (Iš 17). Šventasis Paulius šį įvaizdį pritaiko Jėzui, kai iš jo perverto šono ištrykšta kraujo ir vandens (1 Kor 10, 1–4).

- ⁴ *Juk esi man ir uola, ir tvirtovė, – vesi ir saugosi mane dėl savo vardo.*

Tai tikėjimo aktas. Izraelio pašaukimo esmė ta, kad Dievas leido jam pažinti *savo vardą*, vadinasi – ir būdą, kaip su juo bendrauti (plg. Iš 3: degantis krūmas). Bibline prasme vardas nusako gilią asmens tapatybę, atskleidžia jo paslaptį ir likimą. Žinoti kieno nors vardą reiškia žinoti tiesą apie jį, vadinasi ir jį valdyti. Štai kodėl Dievas neatskleidžia žmonėms visos savo esybės, o tik apsireiškia kaip Dievas. Tačiau Degančio Krūmo Dievas yra kur kas daugiau.

Yahvės vardo vertimas veiksmažodžiu „būti“ *a priori* taikomas negatyviojoje teologijoje. Savęs apibrėžimas tiesiog kaip „esančiojo“ įtraukia šį vardą į to, „kuris yra“, slėpinį, vienu metu apimant ir Dievo pažinimą, ir jo nepažinumo aspektą. Tuo pat metu tai ir nežinia, ir apreiškimas. Vos tik imame manyti, jog „pagavome“ Dievą, jo apreikštasis vardas tuojau parodo, koks begalinis nuotolis mus nuo jo skiria. Taip Izraelyje pamažu įsitvirtina paprotys šio vardo netarti pakeičiant jį perifrazėmis. Mums šią aliuziją į Dievo vardą reikėtų susieti su Jėzaus atneštu apreiškimu. Savo kunigiškoje maldoje, kreipdamasis į Tėvą, Jėzus sako: „Aš apreiskiau tavo vardą žmonėms, kuriuos man davei iš pasaulio“ (Jn 17, 6).

- ⁵ *Apsaugok nuo paspėstų man pinklių, nes tu esi mano užuovėja.*

Šios knygelės autorė, kaip ir J. Skvireckas, patikslina šios eilutės vertimą: „Tu išvesi mane iš tinklo.“ *Išvesi mane iš tinklo* primena išlaisvinimą iš Egipto. Šiuo žodžiu psalmistas išpažįsta savo tikėjimą gelbstinčia Dievo galia. Jame atgyja tos palaimingos nakties prisiminimai, kai tauta išėjo iš savo kalėjimo (*Egiptas* hebrajiškai reiškia *kalėjimas*).

Nebijau jokių *pinklų*, paspėstų man suklupti, nes tau patikėjau savo gyvastį, tu mane atpirksi.

O šėtono ginklai visuomet išblizginti: šmeižtas, apkalbos, ginčai ir nesusipratimai. Jam patinka spėsti pinkles savo aukoms. Taip pat ir Evangelijoje: Jėzui užduodami klausimai jau yra pinklės siekiant sugauti jį nusikaltimo vietoje, t.y. kalboje – prieštaraujant Įstatymui, kad galėtų jį pasmerkti.

- ⁶ *Tau patikiu savo dvasią, – tu mane atperki, VIEŠPATIE, ištikimasis Dieve.*

Vienas rabiniškasis Šventojo Rašto komentaras pateikia štai tokį įvaizdį: „Žmogui patikimas naujas daiktas; jis juo pasinaudoja ir grąžina jau sugadintą. Bet su Viešpačiu yra kitaip: žmogus, sunkiai per dieną triūsęs ir nuvargęs, prieš miegą atiduoda Viešpačiui savo sielą, purviną ir sunykusią; o ryte ši jam grąžinama šviežia, kaip nauja. Per šį kasdienį atnaujinimą mokykimės tikėti ir būsimu atpirkimu.“ (Midrash Cho'er Tov, Tehillim p. 369)

Ši psalmės eilutė taip pat primena Evangeliją: „Tėve, į tavo rankas atiduodu savo dvasią“ (Lk 23, 46). Vien tik *ištikimasis Dievas*, autorės patikslinimu – *tiesos Dievas*, padaro laisvu. Tiesos Dievas padeda išsklaidyti melą, melagingus apsimitinėjimus, paviršutiniškumą ir pan.

- ⁷ *Nekenčiu tu, kurie kliaujasi tuščiais stabais, o pasitikiu VIEŠPAČIU.*

Neapykanta tiems, kurie kliaujasi tuščiais stabais, pasitiki astrologija ar magija norėdami sužinoti, kada geriausias metas veikti, – tai Dovydo širdį užvaldęs jausmas jam bėgant nuo Sauliaus, kuris, prieš puldamas filistinus, keliavo pas žynę norėdamas sužinoti ateitį (1 Sam 28). Noras klausti žynės, o ne Dievo žmogaus, patarimo yra tikra pagunda.

Tušti stabai hebrajiškame tekste nusakomi žodžiu *chimera*, kuris reiškia rūką, nepaimamą rankomis, trapų žmogaus alsavimą ir galiausiai – stabus. Noras pagauti vėją yra *tuščias*: šis žodis tik sustiprina *chimeros* reikšmę kaip tuštumos ir beprasmybės – to, kas iš tikrųjų ir neegzistuoja. Akivaizdus

paradoksas tarp noro turėti ir vėjo dvelksmo, kurio neįmanoma nei pagauti nei turėti. Išminties knygoje nuskamba vienas išpažinimas lūpomis tų, kurie kliovėsi tuščiomis chimeromis, sekė stabais (Išm 5, 7–13). Tad nežinomybės, nebūties akivaizdoje pasirinkimas vienas: pasitikiu Viešpačiu.

- ⁸ *Leisk man džiūgauti ir būti linksmam dėl tavo ištikimos meilės, nes tu pažvelgei į mano kančią – rūpinaisi manimi didžiame varge.*

J. Skvireckas, kaip ir autorė, verčia: „Aš džiūgausiu ir linksminsiuos dėl tavo pasigailėjimo, nes tu pažvelgei į mano nelaimę, padėjai mano sielos suspaudimuose.“ Džiūgavimas – tai garsiai išreikštas džiaugsmas: iš pradžių šokinėjame iš džiaugsmo, o paskui jis virsta pastoviu, giedru vidiniu džiaugsmu. Bet kaip įmanoma suderinti didį vargą, suspaudimą ir džiaugsmą, linksmybę? Ši psalmės eilutė duoda atsakymą: pirmiausia – tikėjimo aktas pasikliaujant Dievo ištikima meile, nes jis rūpinasi manimi, pažvelgia į mano nelaimę: „Jums dar neprašius, jūsų Tėvas žino, ko jums reikia“ (Mt 6, 8); o paskui galiu įvardinti savo didžius vargus, nes jau dabar ne vien tik aš juos matysiu. Šia psalmės eilute alsuoja ir Jėzus: „Išžiūrėkite į padangių sparnuočius (...), pasižiūrėkite, kaip auga lauko lelijos (...), pirmiausia ieškokite Dievo karalystės (...), o visa tai bus jums pridėta“ (plg. Mt 6, 25–34). Ji taip pat apibūdina Jėzaus laikyseną Kajafo ir Piloto akivaizdoje: „Jis tylėjo ir nieko neatsakė“ (plg. Mk 14, 61; 15, 5).

- ⁹ *Tu neatidavei manęs į nagus priešui, bet išvedei mane į laisvę.*

J. Skvirecko vertimas sutampa su autorės siūlomą vertimu: „Neatidavei manęs į neprietelio rankas, bet pastatei mano kojas erdvioje vietoje.“ Išvesti į laisvę, pastatyti kojas erdvioje vietoje apima kelis aspektus. Prieš tai buvusioje eilutėje kalbama apie didį vargą, kuris, atsižvelgiant į hebrajiško žodžio šaknį, susijęs su tuo, kas ribota, spaudžia, vadinasi ir slegia. Išvedimas į laisvę čia nuskamba kaip absoliuti priešingybė: jau nesu apribotas, mano kojos nėra supančiotos, uždarytos kalinio kameroje; galiu išeiti ir pareiti, kur tik noriu, laisvai.

- ¹⁰ *Pasigailėk manęs, VIEŠPATIE, nes man sunku. Nuo skausmo temsta man akys, nyksta ir mano gyvastis, net kaulai.*

Psalmės tonas netikėtai pasikeičia: prieš tai skambėjo dėkojimas, tikėjimo aktas ir jausmas, jog esu sustiprintas, viskas klostosi gerai. Dabar gi viskas staiga apsiverčia aukštyn kojom: taip sunku, jog nuo skausmo temsta man akys, nyksta ir mano gyvastis (gerklė ir siela hebrajų kalboje vadinami tuo pačiu žodžiu), begalinis skausmas. Iš sielvarto taip verkiu, kad nyksta man akys, skausmas numušą apetitą.

- ¹¹ *Juk mano gyvenimą skausmas sekina ir mano metus – dejonės, nuo kančios man stinga jėgų.*

Talmude sakoma: „Skausmas palaužia pusę žmogaus kūno!“ Kūnas, kaip matome, svarbus kalbant ir apie dvasinę kančią. Tas pats veiksmožodis vartojamas ir akių, ir gerklės, ir pilvo, ir kaulų skausmui nusakyti. Hebrajų kalba labai konkreti: daug verkusios akys pasidaro raudonos, ašaros jas dirgina ir

graužia, o nuolat šluostomos ir trinamos jos ima kone „degti“; tuomet regėjimas silpsta, ir realizmo kupiname tekste girdime, jog akys temsta ir sensta, nes jau labai blogai mato. Verčiant šią eilutę sunku surasti tinkamą veiksmažodį, vienodai tinkantį tiek akių, tiek kaulų silpnėjimui apibūdinti. Bet pagrindinė mintis lieka ta pati: sekimas, nykimas, irimas.

Tą patį žodyną randame pas pranašą Jeremiją: „Mano *liūdesys* nepagydomas, manoji širdis *pasiligojusi*“, „Vargas man! Mano kančią VIEŠPATS širdgėla pasunkino. Pavargau dejuodamas, atilsio sau rasti negaliu“ (Jer 8, 18 ir 45, 3).

Kaulai minimi dažnai: skeleto visuma mums leidžia stovėti, vaikščioti. Hebrajų kalbos žodis, nusakantis stovėjimo padėtį, taip pat reiškia ir prisikėlimą. Kaulų įvaizdis Biblijoje turi dvejopą prasmę: apgraužti kaulai vaizduoja mirtį, surinkti į vieną visumą kaulai ženklina prisikėlimą (plg. Ez 37).

- ¹² *Esu pajuoka visiems savo priešams, pasibjaurėjimą keliu net kaimynams ir klaiką – savo pažįstamiems, – nuo manęs bėga, kas kelyje mane pamato.*

Raupsuotojo pasirodymas kokioje nors vietoje, skambinant varpeliu, kad visus įspėtų apie save, verčia žmones bėgti šalin; kaip ir Jobą visi laiko dieviškojo atpildo sulaukusia auka. Buvo tikima, kad bet koks tikrovės normų neatitikimas yra susijęs su nuodėme, Dievo atpildu, kad nusikalto pati auka arba jos tėvai. Psalmėje nelaimės tik gausėja, fizinis išsekimas, yrančio kūno keliamas klaikas ir apleistumo skausmas tik auga. Ir štai ligonis tuojau kaltinamas. Tiek žydai, tiek pagonys aiškino ligą per nuodėmę. Maltos gyventojai, pamatę, jog laivo skendimą išgyvenusiam Pauliui įranką įsisiurbia gyvatė, tuojau ima kalbėti: „Tas žmogus tikriausiai žmogžudys: išsigelbėjo iš jūros, o keršto deivė vis tiek neduoda jam gyventi“ (Apd 28, 4).

- ¹³ *Esu visų užmirštas, tarsi būčiau miręs, – tapau lyg sukultas indas.*

Kūnas palyginamas su *indu* – mėsos, kaulų ir kraujo talpykla, kuriame glaudžiasi kilminga ir itin brangi siela. Kol saugo savo turinį, indas yra labai svarbus, bet jeigu siela sugenda, kūnas savo svarbą praranda, genda ir yra – tampa nereikalingu indu, kurį belieka tik sukulti. Esu gyvas priekaištas, gėdos objektas, sielai žūvant mano kūnas pamažu vis labiau nyksta. Čia susikaupusi kančia gali būti nulemta labai sunkios nuodėmės, palaido, netvarkingo ir visiems papiktinimą keliančio gyvenimo, bet psalmėje apie tai mums nieko nepasakoma. Reikėtų suprasti, kad psalmistas šiuos skausmus išgyvena kaip vidinį draskymą. Pranašas Jeremijas šį palyginimą pritaiko vienam paskutiniųjų Judo karaliui, išsiūstam į Babilonijos tremtį (Jer 22, 28).

- ¹⁴ *Juk girdžiu daugelį kuždomis šnekant – klaikas iš visų pusių! – Kai jie man rezga pinkles ir kėsina atimti gyvastį.*

Blogis niekada nebūna tik daliniu blogiu: jis visuomet eina iki galo – *atima gyvybę*, kaip Kainas nužudo Abelį, kaip Juozapo broliai siekia jo mirties, kaip Saulius tyko Dovydo norėdamas jį perverti

kalaviju, ir, žinoma, Jėzaus akivaizdoje šaukianti minia: „Ant kryžiaus jį!“ Tą patį patyrė ir Jeremijas (Jer 20, 8–10). Tai labai konkrečiau: jie man rezga pinkles reiškia, kad jie susitarė, susitiko aptarti ir parengti sąmokslą; taip, kaip susitinkama parengti ir namo statybos planą...

Gandas, šnekėjimas kuždomis reiškia melagystę (pavyzdžiui, Sk 13, 25–33) Pranašas Jeremijas apie tai liudija: „Viešpats man tai apreiškė, aš buvau įspėtas. Tik tada leidai tu man jų užmačias permatyti! Aš mat buvau lyg patiklus avinėlis, vedamas pjauti, ir net nenujaučiau, kad jie prieš mane slapta mezga sąmokslus: „Sunaikinkime medį su jo vaisiais, išraukime jį iš gyvųjų žemės, kad jo nė vardas nebebūtų minimas.“ (Jer 11, 18–19) Toks buvo ir daugybės kankinių likimas...

- ¹⁵ *Bet aš tavimi pasitikiu, VIEŠPATIE, – sakau: „Tu esi mano Dievas“.*

Šv. Jonas Paulius II šią eilutę pasirinko savo kalbai prie Jad Vašem Holokausto aukų ir didvyrių memorialinio muziejaus Jeruzalėje: „Štai kodėl Psalmių knyga, kaip ir visa Biblija, nors puikiai žino žmogaus gebėjimą daryti blogą, skelbia, jog ne blogis tars paskutinį žodį. Iš skausmo ir kančių gelmės tikinčiojo širdis šaukia: „Tu esi mano Dievas.““

- ¹⁶ *Tavo rankoje mano likimas, – gelbėk mane nuo priešų – nuo tų, kurie mane persekioja.*

Savo likimą sudėdamas į Dievo rankas psalmistas atlieka tikėjimo aktą. Jis tikrai žino, nors iki galo ir nesuvokia, kad jo gyvenimas nesibaigia Šeolo nebūtimi, nes būti Dievo rankoje reiškia būti kartu su juo ir dalytis jo gyvenimu. Būtent tai ir reiškia gyventi malone.

- ¹⁷ *Pažvelk į savo tarną gerumu, gelbėk mane savo ištikima meile.*

Autorės siūlomas ir J. Skvirecko vertimai vėlgi sutampa: „Duok matyti savo tarnui savo veidą šviesų, gelbėk mane savo gailestingume.“ O Skaičių knygoje skaitome: „Viešpats kalbėjo Mozei, tardamas: „Kalbėk Aaronui ir jo sūnums ir sakyk jiems: 'Taip laiminsite izraeliečius. Sakykite jiems: Viešpats telaimina ir tesaugo tave! Teleidžia Viešpats šviesti tau savo veidą ir tebūna tau maloningas!“ (Sk 6, 22–25) Abiejuose tekstuose randame tuos pačius žodžius: leisti šviesti, spindėti, daryti spindinti ir matyti Viešpaties veidą. Viešpats yra šviesa, ir toji šviesa pasiekia mokinius, ką ir išreiškia visos Jėzaus Atsimainymo ikonos, kuriose šviesos spindulių apsuptas Kristus leidžia pamatyti savo dieviškąją prigimtį, o spinduliai pasiekia apaštalus: „Aš – pasaulio šviesa. Kas seka manimi, nebevaikščios tamsybėse, bet turės gyvenimo šviesą“ (Jn 8, 12)

- ¹⁸ *Tnebūna man gėdos, VIEŠPATIE, nes aš tavęs šaukiuosi. Tebūna sugėdinti nedorėliai, težengia priblokšti į Šeolą.*
¹⁹ *Tebūna nutildytos melagingos lūpos, išūliai apie teisius žmones kalbančios su puikybe ir panieka.*

Tas, kuris prašo dangaus teismo savo artimui, pirmiausia pats yra baudžiamas, nes mokoma, jog bausmė pirmiausia siunčiama pačiam skundėjui; ir jam ji yra kur kas griežtesnė nei tam, kuris yra skundžiamas. „Nedoras žmogus neturi ateities; nedorėlių lempa užgęsta.“ (Pat 24, 20)

- ²⁰ *Koks nuostabus yra tavo gerumas, sukauptas tiems, kurie tavęs pagarbiai bijo, ir teikiamas tiems, kurie ieško tavo užuovėjos, visiems žmonėms matant!*

Midraše¹² sakoma, jog Dievas išgelbėjo Dovydui gyvybę pasinaudodamas voru: ant urvo, kuriame Dovydas glaudėsi, angs jis mikliai naudė voratinklį ir šitaip paslėpė Dovydą nuo jį persekiojančio Sauliaus akių. Tokiu būdu Dievas parodė, kad kiekviena būtybė jam yra svarbi ir reikalinga.

- ²¹ *Savo Artumo užuovėjoje juos paslėpi nuo žmonių kėslių, apsaugai juos savo pastogėje nuo priekabių liežuvių.*

J. Skvireckas, kaip ir autorė, siūlo versti: „Tu apsaugoji juos savo veido globa“. Čia sąmoningai pakartojama mintis siekiant pabrėžti Dievo Artumą – Veidą: tas, kuris, tiki, slepiasi Viešpaties Artumo, jo Veido, šešėlyje. Viešpaties Veidas ženklina jo Artumą.

Pastogė čia primena per Palapinių šventę iš šakų statomas palapines dėkojant Dievui už derlių: „Suvalęs klojimo ir vynuogių spaudyklos derlių, švęsi septynias dienas Palapinių iškilmes. (...) Kadangi VIEŠPATS, tavo Dievas, laimins visą tavo derlių ir visus tavo laimėjimus, tu tikrai džiūgausi.“ (Įst 16, 13–15; taip pat Jn 7, 2) Tai džiaugsminga šventė, skelbianti mesijinių laikų palaimą.

Priekabūs liežuviai – tai visokie žmonių suokalbiai: pastangos slėpti savo širdį nuo Dievo žvilgsnio, kad ramiausiai galėtų pasiimti tai, kas, jų nuomone, jiems neša laimę.

- ²² *Tebūna pašlovintas VIEŠPATS, nes jis buvo man nuostabiai ištikimas – įtvirtintas miestas.*

Buvo man nuostabiai ištikimas byloja apie nuostabius Viešpaties darbus, stebuklus. Per Abraomą Viešpats subara Sarą, kuri netikėdama paslaptinių svečių žodžiais juokėsi, tarsi iš jo paties būtų juokusis: „Argi yra Dievui negalimų dalykų?“ (Per 18, 14)

- ²³ *Patirdamas nerimą, maniau: „Esu išvaromas toli nuo tavo Artumo“. Bet tu išgirdai mano maldavimą, kai šaukiausi tavo pagalbos.*

Nerimas – būseną, išgyvenama prieš mūšį, kovą (plg. 2 Kar 7, 15); bet tai taip pat ir dvasinio nusivylimo jausmas. Jis būdingas visai žmonių giminei ir paveikia kiekvieną žmogų asmeniškai, nes žmogaus prigimtis pažeista melo. Pačioje pradžioje nuodėmės šaknys glūdi melagystėje: šėtonas savaip persako Dievo žodžius, Ieva savaip persako dieviškąjį įsakymą. Šitas užburtas ratas mums gerai

¹² Midraš(as) – hebrajiškai *paiiškinimas*. Šventojo Rašto aiškinimo metodas, kurį išvystė judėjų mokytojai prieš Kristaus atėjimą. Midrašo metodu Šventojo Rašto skaitinys yra cituojamas iki jo šiuolaikinio pritaikymo. Tada citata nutraukiama, duodamas paaiškinimas ar pritaikymas. (A. Rubšio paaiškinimas)

pažįstamas. Žmogaus širdis pilna melo, pažadinančia baimę, paniką, kurios įsuka į melo ratą ir įkalina Šeolė. Štai kaip apibūdinama žmonija, dėl kurios mums gali kilti klausimų.

- ²⁴ *Mylėkite VIEŠPATĮ, visi jo ištikimieji! VIEŠPATS saugo ištikimuosius, bet skaudžiai atmoka tam, kuris išpuikusiai elgiasi.*

Viešpats saugo ištikimuosius, bet skaudžiai atmoka tam, kuris išpuikusiai elgiasi. Psalmės apibendrinimas ir paliepimas *mylėkite* sugrąžina prie didžiosios Izraelio maldos: „Klausykis, Izraeli! Viešpats yra mūsų Dievas, vien tik Viešpats. Mylėsi Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela ir visomis jėgomis“, „mylėsi savo artimą kaip save patį“ (Įst 6, 4–5; Kun 19, 18; plg. taip pat Mt 22, 34–40). Kodėl psalmėje nuskamba liepiamoji nuosaka: „Mylėkite“? Juk jausmams negalime įsakyti. Bet jeigu jūs esate kito asmens meilės ir globos objektu, jumyse instinktyviai pabunda toks pat švelnumo ir meilės jausmas.

- ²⁵ *Būkite stiprūs ir drąsios širdies visi, kurie pasitikite VIEŠPAČIU!*

Tikintysis išeina iš savo vienatvės bei sunkios Dievo Artumo patirties ir ima visai bendruomenei liudyti. Taigi čia turime gražų dvasinės savitarpio pagalbos pavyzdį.

5.2. Apibendrinimas

Ši psalmė atrodo kiek padrika: nuo dėkojimo staiga pereinama prie dejonų, paskui nuskamba kvietimas stiprinti savo tikėjimą. Ji reziumuoja ir mūsų gyvenimo vingius, atspindi sielos būsenas ir fizines jų pasekmes. Padarykime savų šį pokalbį su Dievu, matykime kaip Dievas tiesia mums ranką, raskime jame užuovėją ir atgausime ramybę. Jei prašysime Dievą *matyti jo veidą šviesų, pažvelgti į savo tarną gerumu, leisti šviesti mums savo veidą*, labiau matysime ir savo atsakomybę kitų žmonių atžvilgiu: būti jiems šviesa (Mt 5, 14).

5.3. Gairės mąstymui ir pasidalijimui

Ar mūsų namai, šeima, mūsų pora pastatyti ant uolos, kuri yra Kristus? (Mt 7, 4) Žvelgdami į jį galime atgauti jėgas. Tai ant jo – uolos – galime atstatyti sugriuvusias sienas.

Dievas yra arti mūsų; kartu su mumis jis nori kurti mūsų laimę, stiprinti mus išmėginimų valandą, bet neatleidžia mūsų atsakomybės. Einame kartu su juo: jis – kaip viso ko pradžia, o mes – kaip bendradarbiai!

Kūnas – sielos indas. Mūsų santykis su kūnu – gyvenimo būdas. Kūnas – sielos veidrodis... „Sielai žūvant mano kūnas pamažu nyksta“ ir tampa niekam nereikalingu „sukultu indu“.

Ne blogis tars paskutinį žodį. Mirdamas ant kryžiaus ir prisikeldamas Kristus nugalėjo mirtį, kartą ir visiems laikams. Tikime ir viliamės, jog meilė, tiesa nugalės. Esame kviečiami išgyventi įtampą tarp jau pasiektos ir šiandien savo kasdienybėje dar siekiamos pergalės.

31(30) Psalmė – J. Skvirecko vertimas

¹ Khoro vedėjui. Psalmė. Dovydo.

² *Prie tavęs, Viešpatie, aš bėgu glaustis: kad nebūčiau sugėdintas per amžius; savo teisybės žiūrėdamas išlaisvink mane!*

³ *Palenk prie manęs savo ausį, skubėk gelbėti mane.*

Būk man priebėgos uola, sustiprinta pilis, kad išgelbėtum mane.

⁴ *Nes tu esi mano uola, ir mano pilis ir dėl savo vardo tu vesi ir vadovausi man.*

⁵ *Tu išvesi mane iš tinklo, kurį jie man paslėpė, nes tu esi mano priebėga.*

⁶ *Į tavo rankas aš pavedu savo dvasią: tu išlaisvinsi mane, Viešpatie, ištikimasis Dieve.*

⁷ *Tu nekenti tų, kurie garbina tuščius stabus; aš gi pasitikiu Viešpačiu.*

⁸ *Aš džiūgausiu ir linksminsiuos dėl tavo pasigailėjimo, nes tu pažvelgei į mano nelaimę, padėjai mano sielos suspaudimuose.*

⁹ *Ir neatidavei manęs į neprietelio rankas, bet pastatei mano kojas erdvioje vietoje.*

¹⁰ *Pasigailėk manęs, Viešpatie, nes aš esu suspaudimuose: iš susigraužimo silpsta mano akis, mano siela ir mano kūnas.*

¹¹ *Nes skurdo naikinamas mano gyvenimas ir vaitojimo mano metai.*

Skausme išseko mano jėga ir mano kaulai susilpnėjo.

¹² *Visiems savo neprieteliams aš pasidariau pajuokos dalykas, savo kaimynams pasityčiojimas ir pabaisa mano pažįstamiems; kas mato mane lauke, bėga nuo manęs;*

¹³ *Užmiršimu aš iškritau iš širdies, kaip numirėlis, pasidariau kaip sudaužytas indas.*

¹⁴ *Nes aš girdėjau šnibždėjimą daugelio – baisumas iš visur, susieidami kartu prieš mane jie tarėsi atimti mano gyvybę.*

¹⁵ *Bet aš pasitikiu tavimi, Viešpatie; aš sakau: tu mano Dievas.*

¹⁶ *Mano likimas tavo rankoje: gelbėk mane iš mano neprietelių rankos ir nuo persekiojančiųjų mane.*

¹⁷ *Duok matyti savo tarnui savo veidą šviesų,*

gelbėk mane savo gailestingume.

¹⁸ *Viešpatie, tenebūsiu sugėdintas, nes aš šaukiaus į tave;
Tebūna sugėdinti bedieviai, tenutilsta nustumti į mirusiųjų vietą.*

¹⁹ *Tepasidaro nebylės melagingos lūpos,
kurios kalba prieš teisųjį išūliai su puikybe ir panieka.*

²⁰ *Kaip gi didelis yra tavo gerumas, Viešpatie,
kurį tu palaikei bijantiems tavęs,
kurį suteiki bėgantiems glaustis prie tavęs
žmonių akivaizdoje.*

²¹ *Tu apsaugoji juos savo veido globa
nuo žmonių sąmokslų,
paslepi juos padangtėje
nuo liežuvių vaido.*

²² *Tebūna pašlovintas Viešpats, nes suteikė man nuostabų
savo gailestingumą sustiprintame mieste.*

²³ *Aš gi sakiau savo drebėjime:
„Aš esu atkirstas nuo tavo akivaizdos“:
Tu tačiau klausei mano maldavimo balso,
kai aš šaukiaus į tave.*

²⁴ *Mylėkite Viešpatį, visi jo šventieji!
Viešpats palaiko ištikimuosius.
Bet jis gausingai atsiteisia
tiems, kurie elgiasi išdidžiai.*

²⁵ *Būkite drąsūs, ir tesustiprėja jūsų širdis,
visi, kurie turite vilties Viešpatyje.*

Psalms priegiesmis

Tu, Viešpatie, esi man užuovėjos uola – mano tvirtovė, – galinga pilis man gelbėtis!

„Nevaryk manęs nuo savo Artumo.“

6. PENKTASIS SUSITIKIMAS 51(50) –OJI PSALMĖ

- ³ *Pasigailėk manęs, Dieve, iš savo gerumo,
iš savo begalinio gailestingumo
sunaikink mano maištingus darbus.*
- ⁴ *Vėl nuplauk ir nuplauk mano kalnę,
nuvalyk nuo manęs mano nuodėmę!*
- ⁵ *Savo maištingus darbus aš gerai pažįstu,
ir mano nuodėmė nuolat man prieš akis.*
- ⁶ *Tau nusidėjau – tiktai tau –
ir padariau, kas pikta tavo akyse.
Esi tad teišsus, kai mane kaltini,
ir teisingas, kai savo teisme mane pasmerki.*
- ⁷ *Štai esu gimęs su kalte,
ir mano motina mane pradėjo su nuodėme.*
- ⁸ *Štai tu trokšti tiesos ir nuoširdumo, –
todėl mokyk mane išminties ligi širdies gelmių.*
- ⁹ *Apvalyk mane izopu, ir būsiu švarus,
Nuplauk mane, ir būsiu baltėsnis už sniegą.*
- ¹⁰ *Leisk man išgirsti džiaugsmo ir linksmybės žinią, –
kaulai, kuriuos išvarginai, tepradžiunga.*
- ¹¹ *Nugręžk savo veidą nuo mano nuodėmių
ir panaikink visas mano kaltes.*
- ¹² *Sukurk man tyrą širdį, Dieve,
ir atnaujink manyje ištikimą dvasią.*
- ¹³ *Nevaryk manęs nuo savo Artumo,
nenuimk nuo manęs savo dvasios šventosios.*
- ¹⁴ *Leisk man vėl džiaugtis tavo išganymu,
tepalaiko mane nori dvasia.*
- ¹⁵ *Mokysiu nedorėlius tavo kelių,
ir nusidėjėliai sugrįš pas tave.*
- ¹⁶ *Išlaisvink mane iš kraujo kaltės, Dieve, –
tu esi mano išganymo Dievas, –
tuomet mano liežuvis mėgausis tavo teisumu.*
- ¹⁷ *Viešpatie, praverk mano lūpas,
ir mano burna skelbs tavo šlovę.*
- ¹⁸ *Juk aukomis tu nesigėri, –*

jei atnašaučiau deginamąją auką, jos nepriimtum.

¹⁹ *Tikra auka Dievui yra sugrudusi dvasia, –
tu, Dieve, nepaniekinsi širdies,
sugrudusios ir atgailaujančios.*

²⁰ *Būk dosnus Zionui iš savo gerumo, –
tebūna atstatytos Jeruzalės sienos.*

²¹ *Tada tau patiks teisos aukos, –
deginamosios atnašos ir deginamosios aukos, –
tada jaučiai bus atnašaujami ant tavo aukuro.*

6.1. Atleidimas

- ¹ *Chorvedžiui. Dovydo psalmė.*
- ² *Atėjus pas jį pranašui Natanui po jo nuodėmės su Batšeba.*

Iš septynių atgailos psalmių ši psalmė turbūt yra žinomiausia. Ji giedama Pelenų trečiadienį, Didįjį penktadienį ir prieš kiekvieną Išpažintį su šia psalme meldžiasi ją itin mėgstantys tikintieji. Šio teksto centre – dieviškojo teisingumo patvirtinimas; teisingumo, kuris atleidžia ir apvalo, atkuria ir atnaujina. Dievas atleidžia iš savo gerumo ir begalinio gailestingumo, apie kuriuos teigiama jau nuo pat pirmųjų psalmės eilučių. Kada šis tekstas buvo parašytas? Nėra žinoma. Tačiau reikėtų pastebėti, kad šioje psalmėje vartojamas toks pat žodynas, kokį randame pranašų knygoje, todėl ji gali būti sukurta sugrižus iš Babilonijos tremties¹³, nes prašoma atstatyti Jeruzalės sienas.

Šios psalmės autorystė priskiriama karaliui Dovydui (gyvenusiam kur kas anksčiau už šiuos įvykius) remiantis sena tradicija, kuri šioje psalmėje išvelgė puikią Dovydo ir Batšebos istorijos iliustraciją ir pateikė ją kaip gražią ir veiksmingą katechezę. Psalmė kalba apie sunkią nuodėmę: įstatymo sulaužymą, neapgalvotą poelgį, už kurį atsakingas Dovydas, pasiglemžęs Urijo žmoną, nuostabią Batšebą. Jos grožio sužavėtas Dovydas ją suvilioja, nors Batšeba jau ištekėjusi; jos vyrą, savo kariuomenės karininką, jis išsiunčia į priešakines mūšio linijas, kad šis ten žūtų. Pas Dovydą atėjęs pranašas Natanas pateikia palyginimą apie skurdžių, turėjusį vieną mažą avelę, kurią labai mylėjo, ir turtuolį, turėjusį didžiulę kaimenę, bet įsigeidusį tos vargšo avelės, idant galėtų pavaišinti pakeleivį svečią. „Dovydas, ant to žmogaus labai įširdęs, Natanui tarė: „Kaip gyvas Viešpats, žmogus, kuris tai padarė, turi mirti! Be to, už avį jis turi atsilyginti keturgubai dėl to, kad padarė tokį dalyką ir nepasigailėjo“. Natanas Dovydui tarė: „Tu esi tas žmogus!““ (2 Sam 12, 1–14)

- ³ *Pasigailėk manęs, Dieve, iš savo gerumo, iš savo begalinio gailestingumo sunaikink mano maištingus darbus.*

Ką gi byloja *gerumas* (autorės patikslinimu – *ištikimybė*) ir *gailestingumas*, kuriais stengiamės kasdien gyventi? Hebrajų kalbos žodis, verčiamas kaip *gailestingumas* ar *prielankumas*, iš tikrųjų nurodo į moters iščias, nuolat maitinančias nešiojamą kūdikį ir dovanojančias jam gyvenimą. Hebrajiškai šis žodis vartojamas daugiskaita siekiant labiau nusakyti gailestingumo gausumą, begalinį jo apstumą.

- ⁴ *Vėl nuplauk ir nuplauk mano kalnę, nuvalyk nuo manęs mano nuodėmę!*

¹³ Apie 539 m. pr. Kr. Persijos karalius Kyras išleidžia įsaką, leidžiantį žydų tautos tremtiniams grįžti į savo kraštą ir atstatyti šventyklą Jeruzalėje. (Vert. past.)

Veiksmazodis *plauti* tiksliai nusako drabužių, kuriais vėliau bus rengiamasi dalyvauti kulto apeigose, skalbimo veiksmą: drabužiai minami kojomis vandenyje, prisotintame potašu¹⁴ ir pelenais. „Eik pas žmones ir išpėk juos, kad būtų šventi šiandien ir rytoj. Paliepk jiems išsiplauti drabužius ir paruošk juos trečiajai dienai, nes trečią dieną VIEŠPATS nužengs ant Sinajaus kalno visų žmonių akivaizdoje.“ (Iš 19, 10–11)

Tačiau ši sąvoka gali turėti ir moralinę prasmę. Štai pranašas Jeremijas kreipdamasis į Jeruzalę, kaltinamą stabais suteršus vienatinio ir švenčiausio Dievo kultą, sako: „Nors tu ir šarmu šveistumeisi, ir muilo nešykštėtum, tavo kaltės dėmė dar vis mano akyse, – tai Viešpaties Dievo žodis“ (Jer 2, 22). Veiksmazodį *plauti* jis vartoja lygiai tokia pat prasme, kokia jį vartoja ir psalmistas: „Nuplauk nedorumą nuo savo širdies, kad dar galėtum būti išgelbėta! Kaip ilgai tu laikysies savo pražūtingų užmačių?“ (Jer 4, 14)

Veiksmazodis *nuvalyti* reiškia jau ritualinį apšalymą, ypač moterų – po gimdymo: „Moteris pasiliks dar trisdešimt tris dienas savo apšalymo kraujyje. Nieko, kas šventa, nelies nei į šventovę eis, kolei nepasibaigs jos apšalymo dienos.“ (Kun 12, 4)

- ⁵ *Savo maištingus darbus aš gerai pažįstu, ir mano nuodėmė nuolat man prieš akis.*
⁶ *Tau nusidėjau – tiktai tau – ir padariau, kas pikta tavo akyse. Esi tad teisus, kai mane kaltini, ir teisingas, kai savo teisme mane pasmerki.*

Aš gerai pažįstu, o Kainas, Dievui paklausus, kur esąs jo brolis, atsako: „Nežinau!“ (Pr 4, 9)

Mozei Susitikimo palapinės pašventinimo dieną reikėjo padrašinti Aaroną aukoti pirmąją auką, nes Aaronas dar vis nešiojosi sąžinės priekaištą dėl savo nuodėmės – dalyvavimo aukso veršio garbinimo kulte; ši nuodėmė liko įsispaudusi jo sąžinėje, todėl jis nepaliaujamai turėjo kartoti: „Savo maištingus darbus aš gerai pažįstu, ir mano nuodėmė nuolat man prieš akis“ (plg. Kun 9, 7).

Taip pat ir palyginime apie sūnų palaidūną: „Tėve, nusidėjau dangui ir tau. Nesu vertas vadintis tavo sūnumi“. (Lk 15, 18.21) Ši sūnaus prisipažinimą girdime du kartus: pirmą kartą – kai sūnus susimąsto ir parengia kalbą, kurią pasakys savo tėvui, o antrą kartą – kai tėvas atpažįsta jį iš tolo, bėga pas jį ir apkabinęs pabučiuoja.

Tau nusidėjau tiktai tau arba *tau vienam*. Šis pabrėžimas primena Pradžios ir Pakartoto įstatymo knygas: „Negera žmogui būti vienam. Padarysiu jam tinkamą bendrininką“ (Per 2, 18); „Žmogus yra gyvas ne viena duona, bet kad žmogus gyvena kiekvienu žodžiu, išeinančiu iš Viešpaties lūpų“ (Įst 8, 3).

Suvokti savo nuodėmę – pirmas žingsnis. Bet nuodėmė nėra nepasitenkinimas savimi kai nepasiseka pasiekti užsibrėžto tikslo ar idealo. Nuodėmė yra suvokimas, jog įskaudinome Dievą, užgavome Meilę.

- ⁷ *Štai esu gimęs su kalte, ir mano motina mane pradėjo su nuodėme.*

¹⁴ Potašas – kalio anglies rūgšties druska (kalio karbonatas), vartojama stiklo, dažų ir muilo gamyboje. (Lietuvių kalbos žodynas, vert. past.)

Esu gimęs, pagimdytas. Tai labai konkrečiau, reiškia sąrėmius ir gimdymą. *Pradėti* hebrajų kalboje pirmiausia reiškia *kergtis* ir tai susiję tik su gyvūnais: Jokūbo „gyvuliai kergdavosi, kai ateidavo atsigerti“ (Per 30, 38). Tai vienintelė vieta visame Šventajame Rašte, kur ši sąvoka pavartojama apibūdinant žmogaus pradėjimą, todėl gali kilti klausimas, kodėl: ar čia kalbama apie kone gyvulišką lytinio instinkto jėgą, kurios žmogus neįstengia suvaldyti? Pavyzdžiui, kaip Dovydo elgesys Batšebos atžvilgiu.

Nereikėtų klaidingai interpretuoti: lytiniai santykiai nėra nuodėmė santuokoje. Per šią psalmės eilutę puikiai matome, jog žmogaus prigimtyje yra blogio pėdsakas ir gimęs kūdikis jau turi savyje tą paveldą. Iš savo tėvų jis paveldi įvairiausių gebėjimų bei talentų. Bet jis taip pat patirs ir per tėvų auklėjimą įgytų sužeidimų bei kompleksų pasekmes. Kartų grandinė puikiai parodo, kad nuo savo istorijos negalime pabėgti.

- ⁸ *Štai tu trokšti tiesos ir nuoširdumo, – todėl mokyk mane išminties ligi širdies gelmių.*

Žmogaus esybės gelmėje yra kai kas, ko negalime pasiekti, kas uždengta, paslėpta, kas priklauso sąmonės sričiai. Čia galime kone matyti, kokia bedugnė skiria Dievo sumanymą žmogui ir žmogaus nusigrėžimą nuo Dievo. Puikiai žinome, jog niekada iki galo visko nesuprasime, tiesa išsprūsta mums iš rankų ir sąžinė visuomet kelia priekaištus, graužia net dėl jausmų, kuriuos mėgindami pamiršti giliai paslepame savyje.

Šis begalinis nuotolis tarp dieviškosios *tiesos* ir mūsų vidinės sumaišties gali gąsdinti ir versti užsisklęsti neviltyje. Bet tai reikštų pamiršti Jėzaus pasakytus žodžius: „Kai tu panorėsi melstis, eik į savo kambarėlį ir užsirakinęs melskis savo Tėvui, esančiam *slaptoje*, o tavo Tėvas, regintis slaptoje, tau atlygins.“ (Mt 6, 6) Mūsų baimės instinktas visuomet suveikia, ir mes pamirštame, su kokia meile Dievas į mus žvelgia, – taip, kaip Jėzus žvelgė į visus ligonius ir luošius, kuriuos be atvangos gydė.

Nuodėmė yra atskirtis tarp to, kas žmogus yra pagal Dievo sumanymą, ir to, kas jis yra pats savyje; priešara tarp Kūrėjo noro ir empirinės žmogaus būties; praraja tarp neaiškios masės, iš kurios esame nulipdyti kaip kūnas (raumenys, kaulai), ir jausmų, veikiamų tarp juoda ir balta nuolat besiblaškancios sąmonės.

- ⁹ *Apvalyk mane izopu, ir būsiu švarus, nuplauk mane, ir būsiu baltesnis už sniegą.*

Izopas – nedidelis augalas, panašus į raudonėlį, naudotas įvairiems apšalymams, taip pat raupsuotojo ar patalpos, kurioje buvo paguldytas mirusiojo kūnas, apvalymui. Būtent su izopo šakele, pamirkyta dubenyje esančiame aukų kraujyje, turėjo būti paženklinanti hebrajų namų staktas, kad Egiptą varginusios Dievo rykštės juos aplenkėtų (Iš 12, 22).

Taip pat pažvelkime į teigiamą *sniego* vaidmenį: „Eikit šen, drauge pasvarstykime: esate paraudę nuo nuodėmių, aš jus išbaltinsiu kaip sniegą“ (Iz 1, 18); „Nes kaip lietūs ir sniegas nukrinta iš dangaus ir negrižta atgalios, kol nepalaisto žemės, kad dygtų ir želtų joje augalai, kad neštų sėklą sėjėjui ir duoną alkanam, taip ir žodis, išeinantis iš mano burnos: jisai nesugrįš pas mane bergždžias, bet įvykdys, ko trokštu, ir atliks, ko siūstas“ (Iz 55, 10–11).

- ¹⁰ *Leisk man išgirsti džiaugsmo ir linksmybės žinią, – kaulai, kuriuos išvarginai, tepradžiunga.*

Džiaugsmas ir linksmybė – dvi sąvokos, primenančios žydų tautos sugrįžimą iš Babilonijos tremties: „Dangūs, džiūgaukite! Iš džiaugsmo šokinėk, žeme! Tegu plyšta kalnai nuo džiaugsmo giesmės! Nes Viešpats paguodė savąją tautą, pasigailėjo savo varguolių“ (Iz 49, 13); „Drauge su Jeruzale džiaukitės ir būkite dėl jos linksmi visi, kurie ją mylite! Džiūgaukite kartu su ja visi, kurie dėl jos liūdėjote!“ (Iz 66, 10)

Išvarginti kaulai simbolizuoja išbandymus: tas, kuris buvo išmėgintas, jau negali tvirtai stovėti, viskas jame tarsi sutrūkę. Kalbėdamas apie Babilonijos karaliaus Nebukadnezaro primestą tremtį pranašas Jeremijas panaudoja labai stiprų įvaizdį: „Izraelis – išblaškyta kaimenė, vaikoma liūtų. Pirma jį rijo Asirijos karalius, o galop Babilono karalius Nebukadnezaras graužė jo kaulus.“ (Jer 50, 17)

Užtat mūsų šypsena ir akys neša žinią: „Linksma žvilgsnis pradžiugina širdį, o gera žinia duoda stiprumo kaulams.“ (Pat 15, 30)

- ¹¹ *Nugrėžk savo veidą nuo mano nuodėmių ir panaikink visas mano kaltes.*

„Bet jūsų kaltės atskyrė jus nuo Dievo, jūsų nuodėmės uždengė jo veidą, kad jūsų negirdėtų“ (Iz 59, 2). Dievas ir blogis niekada nesugyvena.

- ¹² *Sukurk man tyrą širdį, Dieve, ir atnaujink manyje ištikimą dvasią.*

¹³ *Nevaryk manęs nuo savo Artumo, nenuimk nuo manęs savo dvasios šventosios.*

Reikia tikro asmeninio atsinaujinimo – tokio, kokiu Izraeliui tapo sugrįžimas iš tremties: „Meskite nuo savęs visus nusikaltimus, kuriais nusikaltote, kurkite sau naują širdį ir naują dvasią“ (Ez 18, 31); „Ir neliūdinkite Šventosios Dievo Dvasios, kuria esate paženklinti atpirkimo dienai“ (Ef 4, 30).

- ¹⁴ *Leisk man vėl džiaugtis tavo išganymu, tepalaiko mane nori dvasia.*

¹⁵ *Mokysiu nedorėlius tavo kelių, ir nusidėjėliai sugrįš pas tave.*

Dalijimasis savo asmenine patirtimi taip pat yra mūsų liudijimo dalis.

- ¹⁶ *Išlaisvink mane iš kraujo kaltės, Dieve, – tu esi mano išganymo Dievas, – tuomet mano liežuvis mėgausis tavo teisumu.*

Kraujas hebrajiškame psalmės tekste vartojamas daugiskaita – tai reiškia, kad kalbama apie išlietą kraują. „Kraujo žmogus“ reiškia žmogžudį. Ar tai Urijo kraujas, kurį Dovydas išliejo tenkindamas savo norus? Ar taip apibūdinami jį graužiančios sąžinės priekaištai?

Veiksmazodis, verčiamas žodžiu išlaisvinti, reiškia taip pat *išvaduoti, išplėsti auką* iš laukinio žvėries nagų. Štai ką Dovydas atsako Sauliui, abejojančiam jo pajėgumu atremti filistinus: „Tavo tarnas

ganydavo savo tėvo avis; kada tik ateidavo liūtas ar meška ir nešdavosi avį iš kaimenės, vydavausi iš paskos ir kovodavau, išgelbėdamas ją iš jo nasrų. O jei atsigręždavo prieš mane, pagriebdavau jį už nasrų, parblokšdavau ir užmušdavau.“ (1 Sam 17, 34–35) Taigi šis veiksmazodis yra labai vaizdingas ir stiprus.

- ¹⁷ *Viešpatie, praverk mano lūpas, ir mano burna skelbs tavo šlovę.*
¹⁸ *Juk aukomis tu nesigėri, – jei atnašaučiau deginamąją auką, jos nepriimtum.*
¹⁹ *Tikra auka Dievui yra sugrudusi dvasia, – tu, Dieve, nepaniekinsi širdies, sugrudusios ir atgailaujančios.*

Galvijų aukomis Dievas nesigėri, jeigu jų nelydi nuoširdi atgaila. Aukodami aukas žmonės visuomet instinktyviai siekia numaldyti Dievo pyktį, bet iš tikrųjų jie nori nuraminti savo sąžinę: „Tu nešlovinai manęs, Jokūbai, tau nusibodau aš, Izraeli! Ėriukų deginamųjų aukų man neaukojai nei garbinai mane kruvinosiomis aukomis. Neverčiau tavęs dėti man duonos atnašas nei varginau tave dėl smilkalų aukos. Nepirkai man savo pinigų kvapniųjų šaknų nei savųjų aukų taukais negaivinau. Ne! Tu savo nuodėmėm mane apkrovei, nusikaltimais varginau mane. Aš, aš – tas, kuris dėlei savęs naikina tavo nusižengimus, – aš tavo nuodėmių neatsiminsiu.“ (Iz 43, 22–25)

Širdis gali būti sugrudusi ir atgailaujanti tik dėl to, kad ji nėra iš akmens, kaip sako pranašas Ezechielis nuostabiame Velyknačio liturgijos skaitinyje: „Išimsiu iš jūsų akmeninę širdį ir duosiu jums jautrią širdį“ (Ez 36, 26).

- ²⁰ *Būk dosnus Zionui iš savo gerumo, – tebūna atstatytos Jeruzalės sienos.*

Psalmistas tęsia pranašų Jeremijo, Izaijo ir Ezechielio mintį: kalba apie nuodėmių nuvalymą, Dievo gerumą, Jeruzalės atstatymą, kulto atkūrimą, šventės džiaugsmą. Tremties patirtis padėjo Izraeliui suprasti, kad Dievo palankumas bei malonės nėra perkami deginamosiomis aukomis, nes vienintelė Dievui patinkanti auka yra nuolanki dvasia.

Skaitydami apie atstatytas sienas, įkvėpti pranašo Izaijo, galime matyti ir vaizdinį: „Štai sutvirtinsiu tavo akmenis rinktinėmis kalkėmis, o tavo pamatus apdėsiu safyrais“ (Iz 54, 11).

- ²¹ *Tada tau patiks teisos aukos, – deginamosios atnašos ir deginamosios aukos, – tada jaučiai bus atnašaujami ant tavo aukuro.*

Pastebėsime, jog vos tik širdis prisipildo atgailos ir gailėsčio, tuojau reikalinga aukoti auką. Vien tik atgaila dar nesuteikia atleidimo ir neatleidžia nuo tam tikrų apeigų, jeigu dėl nuodėmės nukentėjo visa bažnytinė bendruomenė: tad reikia viešai atitaisyti įžeidimą, kuris per nuodėmę jai buvo padarytas, vadinasi ir – atlikti tai progai numatytas apeigas.

6.2. Apibendrinimas

Atleidimas yra ir at-kūrimas. Pirmasis kūrimo darbas buvo suprantamas kaip pergalė prieš chaosą įvedant į pasaulį tvarką. Naktį patekėjo aušrinė. Taip pat yra ir su Šventąją Dvasia, kurią gauname kartu su atleidimu. Mums atidėliojant svarbius pokalbius, išgyvenant jausmų sumaištį, minčių netvarką ir patiriant instinktų agresyvumą, Šventajai Dvasiai pavyksta pataisyti ir ištiesinti kelius, stačius ir vingiuotus takus mūsų valios tyruose. Psalmę užbaigianti malda atgręžia mus į Bažnyčią, nes nuodėmė pažeidžia šventųjų bendravimą. Išpažintį atliekantis žmogus suvokia, jog užgavo Dievo meilę.

Dievo meilė

(Ištrauka iš Šarlio Pegi kūrinio „Antrosios dorybės misterijos vartai“: *Meilės misterija*)

Mylimiausias Sūnus, vėlei suradęs savo Tėvą;
Mieliausias Sūnus, įžengęs į dangų;
Vaikas paklydėlis, sūnus paklydėlis jo kraujo;
Mylimiausias Sūnus, sugrįžęs pas savo Tėvą...
Kaip keliauninkas, pasiekęs kelio pabaigą,
jis atbaigė savo žemiškąją kelionę;
savo kelionę į Jeruzalę atliko.
Kaip nuvargęs keliauninkas, pasiekęs kelio pabaigą, matė namus.
Kaip pjūties darbininkas dienai pasibaigus
abiem tėvo rankom išpylė savo atlygį,
teisiųjų sielas, kurias atpirko,
šventųjų sielas, kurias nuteisino,
nusidėjėlių sielas, kurias surinko kaip nulikusias varpas.
Savo dieną užbaigęs jis buvo kaip sūnus;
Tėvas jo laukė, kad pagaliau pabučiuotų;
amžinas bučinys nuplaus jo tyrąsias iščias;
amžinas tėvo bučinys nuplaus jo degančias žaizdas,
amžinoji versmė, tyras amžinybės vanduo lauks jo degančių žaizdų.

6.3. Gairės mąstymui ir pasidalijimui

Kiek suvokiame savo nuodėmę? Kaip ji vystėsi per visą mūsų gyvenimą?

Kaip mūsų asmeninė istorija veikia vaikų auklėjimą, mūsų santykius su kitais ir savęs pačių pažinimą?

„Gimtoji nuodėmė“: ar mums aišku, kas tai? Kiek žinome apie ją, kiek suvokiame? (Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 385–409)

Atleidimas mūsų gyvenime: poroje, šeimoje ir kt. Etiketės, kurias klijuojame kitiems, užsidarymas, nusivylimas, kitų teisimas.

Atleidimas: numaldyti Dievo pyktį, nuraminti savo sąžinę...

Kai atrodo, kad Dievas toli nuo mūsų: pasvarstyti apie save, peržiūrėti savo pasirinkimus, kelius, nenuleisti akių nuo Dievo, toliau „belsti“, kad jis atidarytų.

51(50) Psalmė – J. Skvirecko vertimas

- ¹ Khoru vedėjui. Psalmė. Dovydo,
² kai pranašas Natanas atėjo pas jį,
kai jis buvo nusidėjęs su Betsabėja.
³ Pasigailėk manęs, Dieve, dėl savo gailestingumo;
dėl savo pasigailėjimų daugybės išdildyk mano neteisybę.
⁴ Visai nuplauk mane nuo mano kaltės,
ir apvalyk mane nuo mano nuodėmės.
⁵ Nes aš pažįstu savo neteisybę,
ir mano nuodėmė yra nuolat mano akyse.
⁶ Tau vienam aš nusidėjau
ir padariau, kas yra pikta tavo akivaizdoje,
kad tu pasirodytumei teisus savo nutarimu,
tiesus savo teisme.
⁷ Štai aš esu gimęs kaltėje,
ir nuodėmėje pradėjo mane mano motina.
⁸ Štai tu gėriesi širdies atvirumu
ir širdies gilumoje tu mokai mane išminties.
⁹ Apšlakstyk mane isopu, ir būsiu apvalytas;
plauk mane, ir pasidarysiu baltesnis už sniegą.
¹⁰ Duok man išgirsti džiaugsmą ir linksmybę,
tedžiūgauja kaulai, kuriuos sutrupinai.
¹¹ Nugręžk savo veidą nuo mano nuodėmių
ir išdildyk visas mano nuodėmes.
¹² Sutverk manyje, Dieve, nesuteptą širdį
ir atnaujink manyje stiprią dvasią.
¹³ Neatmesk manęs nuo savo veido,
ir neatimk iš manęs savo šventos dvasios.
¹⁴ Gražink man tavo gelbėjimo linksmybę
ir noringa dvasia sustiprink mane.
¹⁵ Aš mokysiu nedoruosius tavo kelių,
ir nusidėjėliai gręšis į tave.
¹⁶ Išlaisvink mane nuo kraujo bausmės, Dieve, mano gelbėtojai, Dieve:
tedžiūgauja mano liežuvis dėl tavo teisybės.
¹⁷ Viešpatie, praverk mano lūpas,
ir mano burna skelbs tavo šlovę.
¹⁸ Nes tu ir nesigėri auka;
ir deginamosios aukos, jei aš duočiau, tu nepriimtumei.

¹⁹ *Mano auka, Dieve, yra sutrinta dvasia;
sutrintos ir nužemintos širdies, Dieve, tu nepaniekinsi.*

²⁰ *Viešpatie, būdamas geras Sionui, suteik malonę,
kad būtų atstatomos Jeruzalės sienos.*

²¹ *Tuomet tu priimsi teisėtas aukas, dovanas ir deginamąsias aukas,
tuomet aukos ant tavo altoriaus veršius.*

Psalmės priegiesmis

Pasigailėk manęs, Dieve, tau nusidėjau. Nuplauk mane, ir būsiu baltesnis už sniegą.

„Dievas yra mano šviesa.“

7. ŠEŠTASIS SUSITIKIMAS 27 (26) – OJI PSALMĖ

- ¹ *VIEŠPATS yra mano šviesa ir išgelbėjimas,
ko turėčiau bijotis?
VIEŠPATS yra mano gyvenimo tvirtovė,
prieš ką turėčiau drebėti?*
- ² *Kai nedori žmonės užpuola mane,
norėdami mane suėsti –
jie, mano užpuolikai ir priešai,
klumpa ir žūva.*
- ³ *Nors kariuomenė apgultų mane,
mano širdis nebijotų;
nors karas man būtų paskelbtas,
net tada pasitikėčiau.*
- ⁴ *Vieno teprašau iš VIEŠPATIES,
tik vieno tenoriu –
gyventi VIEŠPATIES Namuose
per visas savo gyvenimo dienas,
gėrėtis VIEŠPATIES žavumu
ir lankyti jojo Šventyklą.*
- ⁵ *Juk vargo dieną jis paslėps mane savo pastogėje,
suteiks man globą savo palapinėje,
užkels mane aukštai ant uolos.*
- ⁶ *Nūn keliu galvą prieš visus mane supančius priešus
ir atnašauju aukas jo palapinėje
su džiaugsmo šauksmais,
giedu giesmę, šlovindamas VIEŠPATĮ.*
- ⁷ *Išgirsk mano balsą, VIEŠPATIE, kai šaukiuosi,
būk man maloningas ir išklausyk mane!*
- ⁸ *„Eikš, – sako man širdis, – jo veido ieškok!“
Tavo veido, VIEŠPATIE, aš ieškau!*
- ⁹ *Neslėpk nuo manęs savo veido,
neatstumk supykęs savo tarno, –
tu buvai mano pagalba.
Neatmesk manęs, nepalik manęs,
Dieve, mano Gelbėtojai.*
- ¹⁰ *Nors mano tėvas ir motina mane paliktu,*

tačiau VIEŠPATS mane priims.

*¹¹ Mokyk, VIEŠPATIE, mane savo kelio,
dėl mano budrių priešų vesk mane lygiu taku.*

*¹² Neatiduok manęs priešininkų sauvalei,
nes melagingi liudytojai sukilo prieš mane
ir smurtu alsuoja.*

*¹³ Tikiu, kad patirsiu VIEŠPATIES gerumą
gyvųjų šalyje.*

*¹⁴ Pasitikėk VIEŠPAČIU ir būk stiprus!
Turėk drąsos ir pasitikėk VIEŠPAČIU!*

7.1 Patvirtinkime savo pašaukimą

- ¹ *VIEŠPATS yra mano šviesa ir išgelbėjimas, ko turėčiau bijotis?
VIEŠPATS yra mano gyvenimo tvirtovė, prieš ką turėčiau drebėti?*

Nuo pat pirmųjų psalmės eilučių drauge su psalmistu išpažįstame savo tikėjimą: *Viešpats yra mano šviesa ir išgelbėjimas*. Šviesa yra pirmasis Dievo kūrybos aktas: „Žemė buvo padrika ir dyka (...). Tuomet Dievas tarė: „Tebūna šviesa!““ (Pr 1, 1–3). Tik ketvirtąją dieną, sukūręs augalus ir visų rūšių vaismedžius, Dievas sukūrė didelius ir mažesnius šviesulius. Čia iš karto galime pastebėti paralelę su Evangelijos pagal Joną prologu: „Šviesa spindi tamsoje“ (Jn 1, 5).

Jėzaus vardas susideda iš tų pačių priebalsių kaip ir žodis *išgelbėjimas*, todėl šios psalmės eilutės dar labiau primena, jog Jėzus – pasaulio šviesa ir išgelbėjimas (plg. Jn 8, 12). Atidėkime į šalį visas daugiau ar mažiau sąmoningas mus persekiojančias ir nerimą keliančias *baines*, kurios įneša neaiškumo į mūsų santykius, kurių nedrįstame pasakyti. Santuokos sakramentas mums yra pagalba, mūsų šeima – *tvirtovė* Dievo prieglobstyje.

- ² *Kai nedori žmonės užpuola mane, norėdami mane suėsti – jie, mano užpuolikai ir priešai, klumpa ir žūva.*

Ši eilutė glaustai ir labai realistiškai pavaizduoja cinikų taktiką: puldami šeimą jie siekia mus paralyžiuoti ir sunaikinti. Bet ne kas kitas, o jie patys galiausiai krinta – tie, kurie juokėsi mums išpažįstant savo tikėjimą; juos praris jų pačių apmaudas, neleidęs jiems pamatyti nei kas gera, nei kas gražu.

J. Skvireckas versdamas šią eilutę, kaip ir autorė, patikslina: „Kai puola mane piktadariai *ėsti mano kūno*, mano priešai ir mano neprieteliai susmunka ir krinta.“ O ką gi reiškia žodis *kūnas*? Senojo Testamento sampratoje žmogaus kūnas apima visą asmenį: protą, jausmus ir visa, kas jį daro gyva būtybe, apdovanotą laisve ir valia. Graikiškasis dualizmas (taip pat būdingas ir mums) atskiria žmoguje materialųjį ir nematerialųjį pradą, kitaip tariant, fizinį kūną ir dvasinį kūną (dvasią ir sielą). Bibliniam žmogui kūnas yra jo buvimo pasaulyje ir jo asmeninio gyvenimo išraiška: kūnas jam niekada nėra tik išorinis (išvaizdos) dalykas; tai reiškia, kad kūnas, dėl jo psichosomatinio vientisumo, dalyvauja dvasiniame žmogaus gyvenime reaguodamas į skausmą, apleistumo jausmą kai Dievas atsitolina ir pan. Kūnas yra viena iš dvasinio gyvenimo apraiškų; jis dalyvauja kiekviename žmogaus susitikime su Dievu – maldoje, kurią garsiai tardami turime pajudinti žandikaulius, liežuvį, balso stygas. Štai kaip mano kūnas dalyvauja maldoje.

Posakis „ėsti kūną“ puikiai suprantamas; jis byloja apie pagrindinę kovą: priešai, norintys suėsti mano kūną, trokšta mane parblokti, sunaikinti, bet kadangi Viešpats yra mano gyvenimo tvirtovė, esu tikras, jog iš šio mūsų išeisiu pergalingai.

- ³ *Nors kariuomenė apgultų mane, mano širdis nebijotų; nors karas man būtų paskelbtas, net tada pasitikėčiau.*

Šios kelios pirmosios eilutės buvo skaitomos prisimenant Dovydo kovą su Galijotu: „„Eikš šen prie manęs, – filistinas tarė Dovydui, – kad galėčiau atiduoti tavo kūną padangių paukščiams ir laukų žvėrimis“. Bet Dovydas filistinui atsakė: „Tu ateini prieš mane su kalaviju, ietimi ir durklu, o aš ateinu prieš tave vardu Galybių Viešpaties, Izraelio gretų Dievo, kuriam tu metei iššūkį. (...) Visa žemė žinos, kad yra Dievas Izraelyje. Ši visa bendrija žinos, kad Viešpats gali išgelbėti be kalavijo ir ieties, nes mūsų yra Viešpaties, ir jis atiduos jus į mūsų rankas!““ (1 Sam 17, 44–47).

Žodynas čia brutalus: kalbama apie varžovus ir priešus, kurie linki mums bloga, apie karą – visuotinį karą, kuris baigiasi pralaimėjusiojo suėdimu, bet net keturis kartus pakartojame, jog mes *nebijome, nedrebame ir mūsų širdis nebijo*.

Toks, kartais verčiantis sutrikti, žodynas yra labai svarbus: jis akivaizdžiai parodo blogio tikrovę, jog jis naikina; dvasinę kančią – tokią, kokia ji yra, nes mes dažnai nenorime to matyti.

- ⁴ *Vieno teprašau iš VIEŠPATIES, tik vieno tenoriu – gyventi VIEŠPATIES Namuose per visas savo gyvenimo dienas, gėrėtis VIEŠPATIES žavumu ir lankyti jojo Šventyklą.*

Tai būdas pasakyti, jog atsiduodame į Viešpaties rankas, nes puikiai žinome, kad norint likti Dievui ištikimam reikia ne žmogiškų jėgų, o dieviškos malonės.

J. Skvireckas verčia: „Vieno dalyko prašau Viešpatį; to aš jį ieškau: (...) kad džiaugčiaus Viešpaties saldumu ir žiūrėčiau į jo šventnamį.“ *Žavumas, saldumas* – tai, kas malonu, miela, gražu, patrauklu. „Tebūna Viešpaties, mūsų Dievo, malonė su mumis“, arba: „Viešpaties mūsų Dievo gerumas tebūna ant mūsų“ (Ps 90, 17); „Kokia tu graži, kokia maloni! O meile, mano džiaugsmo!“ (Gg 7, 7)

Gėrėtis Viešpaties žavumu, jį kontempliuoti galime ir mes: pagalvokime apie savo dvasinį gyvenimą, prisiminkime, kokia saldi paguoda aplanko mus garbinant Švenčiausiąjį Sakramentą.

- ⁵ *Juk vargo dieną jis paslėps mane savo pastogėje, suteiks man globą savo palapinėje, užkels mane aukštai ant uolos.*

Čia visi žodžiai reikšmingi, kupini maloniausių prisiminimų apie kiekvieną Dievo darbą Izraelio tautos gyvenime, ypač pasikartojantis žodis *pastogė*, A. Rubšio vertime dar keičiamas žodžiu *palapinė*, o J. Skvirecko verčiamas žodžiu – *padangtė*. Šios trys sąvokos (*pastogė, palapinė, padangtė*), hebrajiškame tekste – vienas ir tas pats žodis, primena dykumos patirtį, pastoges, statytas gyvuliams: „Esavas tą dieną leidosi kelionėn į Seirą. O Jokūbas keliavo Sukotų link, kur jis pasistatė sau namus ir padarė pastoges savo gyvuliams. Todėl tos vietos vardas yra Sukotai.“ (Pr 33, 16–17) Jos taip pat nusako, kokias palapines izraelitams reikėjo statyti savo kieme, kad gyvai prisimintų, ką Viešpats savo tautai padarė: „Septynias dienas gyvensite palapinėse; visi izraeliečiai turės gyventi palapinėse tam, idant jūsų kartos patirtų, kad aš, vesdamas izraeliečius iš Egipto žemės, apgyvendinau juos palapinėse.“ (Kun 23, 42) *Pastogė* taip pat primena, kad Viešpats saugos kiekvieną, kuris jam yra ištikimas: „O tas, kuris išlikęs Zione, ir tas, kuris paliktas Jeruzalėje, – visi, kurie įrašyti gyventi Jeruzalėje, bus vadinami

šventaisiais. (...) Iš tikro jo [Viešpaties] šlovė bus pastogė ir apsauga: paunksmė dieną nuo kepinančios kaitros, prieglauda ir priedanga nuo audros ir lietaus.“ (Iz 4, 3–6)

Akivaizdu, jog *palapinė* ženklina Susitikimo palapinę ir kiekvieną akimirką, kai Mozė kalbėdavosi su Dievu: „Mozė paimdavo Palapinę ir pastatydavo ją už stovyklos – toli nuo stovyklos. Ji buvo vadinama Susitikimo palapine. Kai tik norėdavo pasitarti su Viešpačiu, eidavo į Susitikimo palapinę, esančią už stovyklos. (...) Mozei įėjus į Palapinę, nusileisdavo debesies stulpas (...). Viešpats kalbėdavo su Moze veidas į veidą, kaip žmogus kalba su savo bičiuliu.“ (Iš 33, 7–11)

Uola yra paties Dievo įvaizdis: „Tai Uola! Jo darbai tobuli, visi jo keliai iš tikrųjų teisingi. Ištikimas Dievas, be apgaulės, teisus ir patikimas! (...) Nepaisei Uolos, kuri tave pradėjo, užmiršai Dievą, kuris tave pagimdė.“ (Išt 32, 4 ir 18) „Lai Viešpats viešpatauja! Tebūna pašlovinta mano Uola! Tebūna išaukštintas mano Dievas, Uola, duodanti man pergalę“ (2 Sam 22, 47).

Paslėpti, kas yra brangu: būtent tai nutiks Mozei gimus: „Moteris tapo nėščia ir pagimdė sūnų. Matydama, kad jis buvo gražus kūdikis, tris mėnesius jį *slėpė*.“ (Iš 2, 2) *Slėptis Dievo pastogėje* reiškia ne ieškoti apsaugos kai išsigąstame, bet įgyti tikėjimo drąsos kai atsisakydami žmogiškų saugiklių – turtų, pasisekimo – remiamės vien tik Dievu ir liekame ištikimi jo įsakams. Slėptis Dievo pastogėje reiškia ne susigūžti į kamuolį, bet atrasti savyje jėgų prisimenant visas Viešpaties geradarybes. Tai kiekvienos dienos kova, kurioje pagalbą mums teikia Bažnyčios malda.

- ⁶ *Nūn keliu galvą prieš visus mane supančius priešus ir atnašauju aukas jo palapinėje su džiaugsmo šauksmais, giedu giesmę, šlovindamas VIEŠPATĮ.*
- ⁷ *Išgirsk mano balsą, VIEŠPATIE, kai šaukiuosi, būk man maloningas ir išklausk mane!*

Tai mūsų kasdienės maldos žodžiai: kiekvieną dieną prašome Dievą mus išgirsti, ką norime jam pasakyti, ir *išklaustyti*, bet, užuot stengęsi išgirsti atsakymą, kylantį iš mūsų vaizduotės, verčiau ieškokime atsako biblinėje atmintyje, dėl ko pasidaro svarbu nepamiršti, kaip Dievas kalbėjosi su Abraomu (Pr 18), leisdamasis į derybas dėl Sodomos teisiųjų išgelbėjimo, ar su Moze, kai matydamas įpykusią tautą šis pasidavė nevilčiai ir šaukėsi Dievo pagalbos (Iš 17).

Tokius žingsnius ir mes galime daryti savo asmeninėje kelionėje: ieškoti dvasinės paguodos, džiaugsmo akimirkų, kurios buvo mums Dievo atsaku, nors tuo metu to nesupratome.

- ⁸ *„Eikš, – sako man širdis, – jo veido ieškok!“ Tavo veido, VIEŠPATIE, aš ieškau!*

Dievo veido ieškojimas, kontempliacijos siekis yra kiekvienos maldos esmė. *Ieškoti Dievo veido* reiškia mokytis labiau pažinti Jėzų: „Pilypas jam sako: „Viešpatie, parodyk Tėvą, ir bus mums gana“. Jėzus taria: „Jau tiek laiko esu su jumis, ir tu, Pilypai, vis dar manęs nepažįsti! Kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą! Tad kaip tu gali sakyti: 'Parodyk mums Tėvą'? Nejau tu netiki, kad aš esu Tėve ir Tėvas yra manyje?! (...) Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: (...) ko tik prašysite dėl mano vardo, aš padarysiu, kad Tėvas būtų pašlovintas Sūnuje.“ (Jn 14, 8–14)

Šioje psalmės eilutėje glūdi dar ir kita prasmė, susijusi su mūsų atsakomybe vieniems už kitus: esame įpareigoti būti Dievo veidu vieni kitiems. Turbūt kiekvienas esame sulaukęs šypsenos, ištiestos rankos, padrąsinančio ir gera linkinčio žodžio, kuris palaiko ir nuramina.

- ⁹ *Neslėpk nuo manęs savo veido, neatstumk supykęs savo tarno, – tu buvai mano pagalba. Neatmesk manęs, nepalik manęs, Dieve, mano Gelbėtojai.*

Veido slėpimas byloja apie santykio su Dievu nutraukimą.

Matydami žodį tarnas tuojau galvojame apie Jėzų, besimeldžiantį šios psalmės žodžiais. Jėzus yra pats didžiausias tarnas, kuris Didįjį ketvirtadienį klaupiasi prieš mus ant kelių ir plauna mums kojas. Ar gi ne toks ir mūsų pašaukimas šeimoje, Bažnyčioje: būti vieni kitiems tarnais?..

Žodis pagalba sugrąžina mus į Pradžios knygą. „Viešpats Dievas tarė: „Negera žmogui būti vienam. Padarysiu jam tinkamą bendrininką [pažodžiui – *pagalbininką, pagalbą*]“.¹⁵ (Pr 2, 18) Šis žodis ženklina moters, kaip Adomui skirtos pagalbos, pagalbininkės, sukūrimą; vėliau jį aptinkame kalbant išskirtinai tik apie Dievo pagalbą žmogui.

Sunkių išmėginimų ar gundymų laikotarpiu prisiminkime Dievo ištikimybę, jog jis niekada mūsų nepalieka, ir Jėzaus žodžius apie atkaklią maldą: „Tad ir aš jums sakau: prašykite, ir jums bus duota; ieškokite, ir rasite; belskite, ir jums bus atidaryta. Kiekvienas, kas prašo, gauna, kas ieško, randa, ir beldžiančiam atidaroma. Kur jūs matėte tokį tėvą, kad duonos prašančiam vaikui duotų akmenį?! Ar prašančiam žuvies – atkištų gyvatę? Arba prašančiam kiaušinio – duotų skorpioną? Jei tad jūs, būdami nelabi, mokate savo vaikams duoti gerų daiktų, juo labiau jūsų Tėvas iš dangaus suteiks Šventąją Dvasią tiems, kurie jį prašo.“ (Lk 11, 9–13)

- ¹⁰ *Nors mano tėvas ir motina mane paliktų, tačiau VIEŠPATS mane priims.*

Kokią prasmę turėtų įgyti ši psalmės eilutė mūsų laikais, kai tiek daug vaikų, tapę savo tėvų skyrybų aukomis, gali jaustis jų atstumti ir palikti? Viešpats mus taip pat priima per asmenis, kuriuos jis mums leidžia sutikti savo kelyje. Ir čia vėl prisiliečiame prie mūsų bendros atsakomybės vieniems už kitus, kad galėtume būti Dievo apvaizdos laidininkais. Dievas to laukia iš mūsų. Šiais laikais angelai sparnų jau neturi: ar gi ne mes esame įpareigoti būti vieni kitiems angelais?

- ¹¹ *Mokyk, VIEŠPATIE, mane savo kelio, dėl mano budrių priešų vesk mane lygiu taku.*

Mokyk mane savo kelio, pažodžiui – išvyniok priešais mane savo kelią tarsi kilimą, reiškia pasitikėjimą: nepaisydami visų savo gyvenimo vingių galime būti ramūs, jog Dievas niekada mūsų neapleis, nes jis visada mus priima.

Lygus takas mums vėl primena keliones per dykumas, kurios toli gražu nėra lygios. Štai kokį sugrižimo iš tremties paveikslą mums siūlo pranašas Izaijas: „Per dykumą tieskite Viešpačiui kelią!

¹⁵ J. Skvireckas šią eilutę verčia taip: „Viešpats Dievas tarė: taip pat: negera žmogui būti vienam. Padarykite jam padėją į jį panašią.“ (Vert. past.)

Tyruose ištiesinkite mūsų Dievui vieškelį! Kiekvienas slėnis tegu būna užpildas, kiekvienas kalnas bei kalva tebūna nukasta. Uolėta žemė pavirs lyguma, kalvotos apylinkės – slėniais. Tada Viešpaties šlovė bus apreikšta! Visa žmonija drauge ją išvys, nes pats Viešpats savo lūpomis pažadėjo!“ (Iz 40, 3–5)

Tą išsvajotąjį tiesų taką pasieksime ne savo gerais norais ir ne savo valios pastangomis, bet kai laikydamas mus už rankos pats Kristus mus į jį atves; nes jis yra Kelias, kuris, beje, gali būti ir keliu į Golgotą.

- ¹² *Neatiduok manęs priešininkų sauvalei, nes melagingi liudytojai sukilo prieš mane ir smurtu alsuoja.*

Yra toks posakis: „Atidavė (pardavė) savo sielą velniui.“ Kaip tik tai ir nusako ši psalmės eilutė, nes *mano priešininkai* yra *melagingi liudytojai*, o melas gimdo smurtą, kuris neša mirtį.

Melagingi, neteisingi liudytojai pakyla ir Jėzaus teismo metu: „Tuo tarpu aukštieji kunigai ir visa teismo taryba ieškojo neteisingo parodymo prieš Jėzų, kad galėtų jį nuteisti mirti, tačiau nerado, nors daug buvo atėję neteisingų liudytojų. Pagaliau išėjo priekin du ir tarė: „Šitas yra sakęs: 'Aš galiu sugriauti Dievo šventyklą ir per tris dienas ją vėl atstatyti'“.“ (Mt 26, 59–61)

- ¹³ *Tikiu, kad patirsiu VIEŠPATIES gerumą gyvųjų šalyje.*

Hebrajų kalbos žodis, verčiamas veiksmažodžiu *tikiu*, turi tą pačią šaknį, iš kurios kilo ir žodis „amen“; jis reiškia tvirtą ištikimybę, kuri niekada nesiliauja.

Ar ne šitoks jausmas mus lydi ir jungia per visus santuokos metus? Tai mumyse sušvitęs Dievo bruožas. Mūsų meilė turi būti tokia pastovi ir sviri, kokia yra Viešpaties draugystė, kuri niekada nesiliauja.

- ¹⁴ *Pasitikėk VIEŠPAČIU ir būk stiprus! Turėk drąsos ir pasitikėk VIEŠPAČIU!*

Toji *stiprybė* yra ne gebėjimas susivaldyti patikint, jog galime pažaboti savo prigimtį, sutramdyti kūną ir suvaldyti jausmus, bet viena iš Šventosios Dvasios dovanų: „Dvasia išminties ir įžvalgos, dvasia patarimo ir narsumo, dvasia pažinimo ir Viešpaties baimės – jo džiugesys bus Viešpaties baimė.“ (Iz 11, 2–3)

Ta stiprybė, narsumas, yra Santuokos sakramento malonė, leidžianti mums keliauti drauge atsižvelgiant į vienas kito greitį. Tai apsikeitimas dėmesingu širdies žvilgsniu: „Jau uždusau, ar galėtumei sulėtinti savo žingsnį?“, arba: „Mes pavėluosime, ar galėtumei šiek tiek paspartinti savo žingsnį?“ Arba apėmus baimės drebuliui: „Nebijok, aš tau duosiu gerti iš laiminimo taurės ir nuvesiu pailsėti prie gyvojo vandens šaltinio.“ Ir taip visą gyvenimą...

7.2 Gairės mąstymui ir pasidalijimui

„Pasislėpti Dievo pastogėje.“ Kiek tai reikšminga mums? Man?

„Ieškoti Dievo veido“: mūsų vidinė dvasinė būseną.

Būti Dievo veidu kitiems, atspindėti jo šviesą.

Tarnavimas kitiems: šeimoje, Bažnyčioje ar kitur.

Būti Dievo apvaizdos ženklu savo broliams ir sesėms (*angelas* reiškia *Dievo pasiuntinys*); būti Dievo žinios nešėju.

Atraskime savyje mudviejų Santuokos sakramento stiprybę.

Ar galime savo poroje pasidalinti vienas kitam apie savo baimes ir ištiesti pagalbos ranką?

Būti savo sutuoktiniui pagalba, pagalbininku(-e). Pasidalinti su savo sutuoktiniu giliai patirtą vidinę bendrystę.

Savitarpio pagalba poroje, komandoje, su savo artimu, draugu ar kt.

27(26) Psalmė – J. Skvirecko vertimas

¹ Dovydo.

Viešpats mano šviesa ir mano išgelbėjimas: ko aš bijosiu?

Viešpats mano gyvybės tvirtovė: prieš ką aš drebėsiu?

² *Kai puola mane piktadariai būti mano kūno,
mano priešai ir mano neprieteliai susmunka ir krinta.*

³ *Jei stovėtų prieš mane kariuomenės stovykla, mano širdis nebijos;
jei kiltų prieš mane karas, aš pasitikėsiu.*

⁴ *Vieno dalyko prašau Viešpatį; to aš jieškau:
kad galėčiau gyventi Viešpaties namuose per visas mano gyvenimo dienas,
kad džiaugčiaus Viešpaties saldumu
ir žiūrėčiau į jo šventnamį.*

⁵ *Nes piktą dieną jis paslėps mane savo padangtėje,
uždengs mane savo padangtės gilumoje,
pakels mane ant uolos.*

⁶ *Ir dabar mano galva pakyla
augščiau neprietielių, kurie stovi aplink mane,
Ir aš aukosiu jo padangtėje džiūgavimo aukas,
giedosiu ir šlovinsiu Viešpatį.*

⁷ *Išgirk, Viešpatie, mano balsą, kuriuo šaukiu,
pasigailėk manęs ir išklausk mane.*

⁸ *Tau kalba mano širdis; tavęs jieško mano veidas;
Viešpatie, aš ieškau tavo veido.*

⁹ *Neslėpk savo veido nuo manęs,
neatstumk rūstybėje savo tarno.*

*Tu mano pagalba; neatmesk manęs
ir nepalik manęs, Viešpatie, mano Gelbėtojai.*

¹⁰ *Jei mano tėvas ir mano motina paliktų mane,
Viešpats tačiau priims mane.*

¹¹ *Mokyk mane, Viešpatie, savo kelio
ir dėl mano priešų vesk mane lygiu taku.*

¹² *Neatiduok manęs mano neprietielių geismui,
nes prieš mane sukilo liudytojai melagiai ir tie, kurie alsuoja smarkumu.*

¹³ *Aš tikiu matysiąs Viešpaties gėrybes
gyvųjų žemėje.*

¹⁴ *Lauk Viešpaties, būk drąsus,
ir tavo širdis sustiprės, ir lauk Viešpaties.*

Psalmės priegiesmis

Viešpats švelnus maloningas.

„Kalnai šokinėjo lyg avinai.“

8. SEPTINTASIS SUSITIKIMAS 115 (113) – OJI PSALMĖ¹⁶

- ¹ Kai Izraelis išėjo iš Egipto, Jokūbo palikuonys – iš tautos, šnekančios svetima kalba,
¹ Ne mums, VIEŠPATIE, ne mums, bet savo vardui duok garbę dėl savo gerumo ir ištikimybės.
- ² Judas tapo Dievo šventove, Izraelis jo valda.
² Kam gi turėtų tautos klausti: „Kurgi yra tas jų Dievas?“
- ³ Jūra pamatė juos ir pradingo; Jordanas atgal traukėsi.
³ Mūsų Dievas yra danguje; visa, kas jam patinka, jis daro.
- ⁴ Kalnai šokinėjo lyg avinai, kalvos – lyg kaimenės ėriukai.
⁴ Jų stabai iš sidabro ir aukso, padaryti žmonių rankomis.
- ⁵ Kas gi tau, jūra, ko gi tu bėgi? Jordanai, ko atgal traukies?
⁵ Burnas jie turi, bet nekalba, turi akis, bet nemato,
- ⁶ O kalnai, kodėl šokinėjate lyg avinai? Ir jūs, kalvos, – lyg kaimenės ėriukai?
⁶ turi ausis, bet negirdi, turi nosis, bet neužuodžia.
- ⁷ Drešk, žeme, nuo Viešpaties Artumo, nuo Jokūbo Dievo Artumo,
⁷ Rankas turi, bet lytėti negali, turi kojas, bet nevaikšto.
- ⁸ kuris paverčia uolas vandens tvenkiniais, titnagą – tekančiais šaltiniais.
⁸ Panašūs į juos bus, kurie juos dirba ir kurie jais pasitiki.
- ⁹ Izraelio namai pasitiki VIEŠPAČIU, – jis yra jų pagalba ir skydas.
- ¹⁰ Aarono namai pasitiki VIEŠPAČIU, – jis yra jų pagalba ir skydas.
- ¹¹ Kas pagarbiai VIEŠPATIES bijo, VIEŠPAČIU pasitiki, – tam jis yra pagalba ir skydas.
- ¹² VIEŠPATS mumis rūpinasi – mus palaimins: jis palaimins Izraelio namus, jis palaimins Aarono namus.
- ¹³ Palaimins pagarbiai VIEŠPATIES bijančius – ir prastuolius, ir didžiūnus.
- ¹⁴ Tepadaugina jus VIEŠPATS – ir jus, ir jūsų palikuonis.
- ¹⁵ Būkite palaiminti VIEŠPATIES, dangaus ir žemės Kūrėjo.
- ¹⁶ Dangus yra VIEŠPATIES dangus, bet žemę jis davė žmogui.
- ¹⁷ Ne mirusieji šlovina VIEŠPATĮ, ne tie, kurie nužengia į tylos buveinę.
- ¹⁸ Bet mes – gyvieji – garbinsime tave ir dabar, ir per amžius. Šlovinkite VIEŠPATĮ!

¹⁶ Pasak J. Skvirecko, 114 psalmė iš tikrųjų yra sudaryta iš dviejų psalmių. Pirmoji jos dalis hebrajiškame tekste (Ps 114, 1–8) kalba apie hebrajus, išeinančius iš Egipto ir keliaujančius per tyrus; juos lydėjo dideli stebuklai, skelbdami tos tautos išaukštinimą ir Dievo didybę. O antroji dalis (Ps 115, 1–18) įsipina į pirmąją ir labai išsiskiria nuo pirmosios savo turiniu. (Vert. past.)

8.1. Stabai ir pagundos

Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad ši psalmė tikrai ne mūsų laikmečio: ką turime bendro su senovės dievukų nuotykliais? Bet labai nuostabiai ją muzikoje įkūnijo kompozitorius Henrikas Šiucas¹⁷, todėl ir mums ji turėtų sužadinti keletą pamąstymų apie šių laikų stabus! Akimircai pasitelkime madingą žiniasklaidos žodyną: muzikos, sporto stabai, kurių šlovė tokia trapi; jaunimo vaizduotę užvaldę stabai, kurių atvaizdais nuklijuotos jų kambarių sienos. Šios žvaigždės sužadina masinį entuziazmą ir tikrą jų relikvijų kultą.

Bet ir mes turime savo stabų. Žinoma, jie nėra panašūs į garbinimą keliančias nūdienos žvaigždes ar sporto čempionus, bet galbūt dar klatingiau pažaboja mūsų laisvę nei anie. Stabas – tai masalas; jis atitraukia savo belaisvį vergą nuo tikrovės ir apgyvendina vaizdinių karalystėje, kurie tėra tik nevykusi Dievo plano karikatūra. Greitai pasiekiamo malonumo stabas kuria melo diktatūrą. Ten, kur ima augti mano ambicijos, joks susitikimas tampa neįmanomas: iš veidmainystės niekada neišaus nuoširdumas.

Žinoma, mūsų stabų vardai ir išvaizda pasikeitė (nors jų atvaizdus sukūrė mūsų įgeidžiai): jie virto vertybėmis, kurias diena iš dienos garbina reklamos ir pinigų kultas. Šios dedasi dievybėmis, absoliutais, bet kokia kaina pelnyta sėkmė, laimės, laikinos ir praeinančios kaip laikas, fantomu.

O kas man mano gyvenime yra svarbu? Kas mano prioritetai? Kam teikiu pirmenybę?

Ši psalmė garbina Dievą pagonių akivaizdoje. Šie kelia klausimus apie Dievą, kuris neduoda nei pergalių, nei sėkmės, nei šlovės, egzistavimą. Ar galime tokiu Dievu pasitikėti? Bet pirmiausia – ar jis tikrai egzistuoja?

- ¹ *Ne mums, VIEŠPATIE, ne mums, bet savo vardui duok garbę dėl savo gerumo ir ištikimybės.*
- ² *Kam gi turėtų tautos klausti: „Kurgi yra tas jų Dievas?“*
- ³ *Mūsų Dievas yra danguje; visa, kas jam patinka, jis daro.*

Psalmė prasideda kreipimusi į Dievą: *tik jam ir vien tik jam reikia duoti garbę*. Per Mozę Dievas apreiškė Izraeliui savo vardą degančiame krūme. Žinodami Dievo vardą galime į jį kreiptis malda ir užmegzti dialogą. Atkreipkime dėmesį, kiek daug šioje psalmėje neiginių, pabrėžiančių stabų tuštybę: nepaisant jų šlovingos išvaizdos, jie yra visiškai bejėgiai.

Kodėl reikia duoti Dievui garbę? Dėl to, kad jis visagalis: *Mūsų Dievas yra danguje; visa, kas jam patinka, jis daro*. Šią eilutę perkelkime ir į savo tikėjimo išpažinimą: „Tikiu Dievą Tėvą visagalį, dangaus ir žemės Sutvėrėją.“

Ir tuojau užduodamas klausimas: *Kam gi turėtų tautos klausti: „Kurgi yra tas jų Dievas?“*

Juk veiksminga dievybė iš tikrųjų turėtų nešti sėkmę ir išpildyti visus prašymus... Izraeliui dėl to tik dar sunkiau, nes jam reikia gyventi ir išlikti tarp priešų, norinčių užvaldyti jo žemes, o žmones panaudoti kaip pigią vergų darbo jėgą.

- ⁴ *Jų stabai iš sidabro ir aukso, padaryti žmonių rankomis.*

¹⁷ Henrikas Šiucas (Heinrich Schütz, 1585–1672) – vokiečių ankstyvojo baroko kompozitorius ir vargonininkas. Vienas svarbiausių vokiečių kompozitorių iki Johano Sebastiano Bacho. (Vert. past.)

⁵ *Burnas jie turi, bet nekalba, turi akis, bet nemato,*

⁶ *turi ausis, bet negirdi, turi nosis, bet neužuodžia.*

⁷ *Rankas turi, bet lytėti negali, turi kojas, bet nevaikšto.*

Apie paprotį juoktis iš svetimų dievų, varžovų savoms dievybėms, liudija senovės Artimųjų Rytų tekstai, kadaise naudoti kaip politinė propaganda Egipte bei Mesopotamijoje. Tokių netikrus dievus pajuokiančių pasakojimų aidą randame didžiosiose pranašo Elijo varžytuvėse su Baalo pranašais; tuomet jis atvirai tyčiojosi iš jų dievų. Elijas laido įsakymus, tarsi jau būtų pakeitęs silpstantį karalių. Ant Karmelio kalno jis sušaukia visus pagonių pranašus ir savo tautą, kuri apleidusi Jahvę, Izraelio Dievą, jau buvo pradėjusi garbinti Baalą. Čia Elijas pasiūlo išmėginti jėgas, kad visi pažintų, kas yra tikrasis Dievas. Dievas, kuris paleis iš dangaus ugnį ir sudegins jam paruoštas atnašas, ir būsiąs tikrasis Dievas; tai bus paties Dievo atsakas, pašventinsiantis vienintelio Dievo aukurą. Visi sutiko. Elijas šaipėsi: „Šaukite garsiau! Juk jis yra dievas! Arba jis yra užsisvajojęs, arba paėjęs į pakelę, arba keliauja, arba galbūt užmigęs ir turi būti pažadintas.“ (1 Kar 18, 27) Tuomet Baalo pranašai garsiai šaukė ir čiažė save kalavijais bei ietimis: žmonių kraujas gal ir atkreiptų Baalo dėmesį, tik jo stabai turi nosį, kuri neužuodžia! Vienintelis Dievas yra triskart šventas, Izraelio Uola, nusileidęs iki pagonių dievybių lygio – štai prie ko priėjome, štai koks tikėjimo nuokrypis! Izraelis „paliko Dievą, kuris jį padarė, ir tyčiojosi iš savo išganančios Uolos. Jie pykino jį su svetimais dievais, erzino bjauriais dalykais. Jie atnašavo auką demonams, kurie ne dievas, dievams, kurių jie niekad nebuvo pažinoję, naujiems, tik neseniai atėjusiems, kurių jūsų protėviai niekad nebuvo bijoję.“ (Įst 32, 16–17)

„Viešpats izraieliečiams tarė: „Argi neišgelbėjau jūsų nuo egiptiečių, amoriečių, amoniečių ir filistinų? Ir sidoniečiai, ir amalekitai, ir maonitai jus engė, jūs šaukėtės manęs, ir aš išgelbėjau jus iš jų rankos. Tačiau mane jūs palikote ir kitus dievus garbinote. Ne! Daugiau jūsų negelbėsiu! Eikite ir šaukitės dievų, kuriuos pasirinkote!“ (Ts 10, 11–14)

Stabų gamybą detalčiai aprašo pranašai: Izaijas (44, 9–20) ir Jeremijas (10, 1–9); o pranašas Habakukas atvirai kalba apie tokios meistrystės beprasmiškumą: „Ką padės stabas, meistro padarytas, lietas paveikslas ir melo mokytojas? Meistras pasitiki savo darbu, nors jo kūrinys yra tik stabas, negalintis žodžio ištarti!“ (Hab 2, 18) Visos tos statulėlės, išdrožtos iš medžio, iškaltos iš akmens ar nuliedintos iš metalo, yra aklos, kurčios ir paralyžiuotos. Ir vis dėlto senovės meistrai visais būdais stengėsi pagaminti kuo gražesnes ir kiek įmanoma tikroviškesnes dievybių statulas – jos davė pradžią kultui, kuris buvo švenčiamas visose antikinėse šventyklose; šiandien gi žavimės tik jų griuvėsiais... Tačiau ar nereikėtų pažvelgti giliau, peržengti taip aiškią psalmės logiką?

Paralyžius, kurtumas ir aklumas, būdingas stabų kultui, yra tos pačios ligos, kurias Jėzus imasi gydyti vos tik pradėjęs savo viešąją veiklą. Šias scenas tuojau pat ėmėsi vaizduoti ir ankstyvasis krikščionių menas: Jėzus pagydo paralyžiuotąjį, ir šis parkeliauja namo nešdamasis ant pečių savo gultą; arba patepa purvu neregio akis (sarkofagų skulptūros ir mozaikos Ravenos Šv. Apolinaro Naujojo bazilikoje). Bažnyčios Tėvai perėmė Jėzaus stebuklų gestus norėdami parodyti mūsų pačių paralyžių, kliudantį keliauti kartu su Kristumi; aklumą, neleidžiantį jo atpažinti; ar kurtumą, padarantį mus bejėgiais išgirsti jo žodį.

- ⁸ *Panašūs į juos bus, kurie juos dirba ir kurie jais pasitiki.*

Apie tai Dievo lūpomis jau kalbėjo pranašas Jeremijas: „Kokią mano ydą surado jūsų tėvai, kad jie atsitraukė nuo manęs taip toli? Eidami paskui beverčius stabus, pasidarė beverčiai jie patys.“ (Jer 2, 5)

Bevertis, arba – *niekas*, hebrajų kalboje pirmiausia reiškia kažką be galo lengvą, neapčiuopiamą ir greit praeinantį kaip įkvėptas ir iškvėptas oras, alsavimas. Į šitą Dievo klausimą, visuomet aktualų mūsų dvasiniame gyvenime, atsako ilga Didžiojo penktadienio malda (lotyniškai vadinama *Improperia*), kurioje prisimenami visi Dievo įsiveržimo į Izraelio tautos istoriją momentai ir tarpais paminimi Jėzaus kančios etapai. Pavyzdžiui: „Aš atvėriau dėl tavęs Raudonąją jūrą, o tu ietimi atvėrei man šoną...“, ir iš to kyla esminis klausimas: „Ar dar yra, ko nesu dėl tavęs padaręs?“ Ši psalmės eilutė išsako mintį, kad tampame panašūs į tai, prie ko prisirišame: „Kur tavo lobis, ten ir tavo širdis“ (Mt 6, 21).

Kaip priešingybė kerams, kuriais stabai apžavi savo garbintojus, pasak šventojo Pauliaus, yra spindintis krikščionio veidas: „Mes visi, atidengtu veidu Viešpaties šlovę atspindėdami, daromės panašūs į jo atvaizdą, ir Viešpaties Dvasios veikimu vis didėja mūsų garbingumas“ (2 Kor 3, 18).

- ⁹ *Izraelio namai pasitiki VIEŠPAČIU, – jis yra jų pagalba ir skydas.*
¹⁰ *Aarono namai pasitiki VIEŠPAČIU, – jis yra jų pagalba ir skydas.*
¹¹ *Kas pagarbiai VIEŠPATIES bijo, VIEŠPAČIU pasitiki, – tam jis yra pagalba ir skydas.*

Šios trys pasikartojančios eilutės sako, jog čia yra kai kas neatidėliotino ir labai svarbaus. Izraelio, Aarono namų ir visų Viešpaties pagarbiai bijančiųjų paminėjimas išreiškia visuotinumą troškimą: Dievo geradarybės neaplenkia nė vieno, jei tik žmogus eina ranka rankoj drauge su juo ir atveria jam savo širdies duris kaip sakoma Apreiškime Jonui (Apr 3, 20).

Kas pagarbiai Viešpaties bijo taip pat skamba ir Marijos giesmėje „Magnificat“: „Jis maloningas iš kartos į kartą tiems, kurie jo klauso [pažodžiui – *bijo*].“ (Lk 1, 50) Šią *baimę* turime suprasti teisingai: kaip pagarbos kupiną meilę, ir vyti šalin bet kokį baimingumo, neramumo jausmą.

Žodis pagalba visose trijose eilutėse yra toks pat kaip ir Pradžios knygoje, kai Dievas nusprendžia padaryti žmogui *tinkamą pagalbinkę, padėjėją į jį panašią*.

- ¹² *VIEŠPATS mumis rūpinasi – mus palaimins: jis palaimins Izraelio namus, jis palaimins Aarono namus.*
¹³ *Palaimins pagarbiai VIEŠPATIES bijančius – ir prastuolius, ir didžiūnus.*
¹⁴ *Tepadaugina jus VIEŠPATS – ir jus, ir jūsų palikuonis.*
¹⁵ *Būkite palaiminti VIEŠPATIES, dangaus ir žemės Kūrėjo.*
¹⁶ *Dangus yra VIEŠPATIES dangus, bet žemę jis davė žmogui.*

Viešpats mumis rūpinasi J. Skvirecko vertime nuskamba kaip *Viešpats atsimena mus*. Tai reiškia, jog Dievas turi gerą atmintį. Kiek sykių savo maldose į jo atmintį apeliuojame ir mes! Vos tik

prisiminęs savo Sandorą, Dievas tuojau įsiveržia: „Aš išgirdau dejavimą izraeliečių, kuriuos egiptiečiai laiko vergijoje, ir atsiminiau savo sandorą“ (Iš 6, 5).

Prastuolius, ir didžiūnus šios knygelės autorė Christine'a Pellistrandi, kaip ir J. Skvireckas, siūlo versti kaip tiek mažus, tiek didelius ir grįžta prie pradinės žodžių reikšmės, kuriais apibūdinama žmogaus išvaizda. Būtent šiuodu būdvardžius perima pranašas Jeremijas kalbėdamas apie visą tautą, norėdamas apibūdinti gyventojų įvairovę: „Nuo mažiausio iki didžiausio, jie visi iki vieno – gobšūs savanaudžiai; nuo pranašo iki kunigo, jie visi – apgavikai. Mano tautos žaizdas jie tik apgydo, kartodami: „Viskas gerai! – Viskas gerai!“ – nors nėra gerai.“ (Jer 6, 13–14)

Palaiminimas leidžia patirti mylinčio ir vien gera norinčio daryti Dievo artumą, o stabai veda prie žiaurių, žmogiškais jausmais besivadovaujančių, tarpusavio konfliktus sprendžiančių kieno nors pašalinimu arba kraujomaiša, dievų.

Būdami labai žemiški ir kūniški mes sunkiai suvokiame mylintį, atleidžiantį ir guodžiantį Dievą. Psalmės eilutė čia primena, jog Dangus yra Viešpaties dangus, jis jį sukūrė. Šis įvaizdis byloja, kad Dievas atskleidė save žmonėms, leido pažinti, o šiems sukūrė ir patikėjo žemę. 15 eilutėje kūrimas susiejamas su palaiminimu: Būkite palaiminti Viešpaties, dangaus ir žemės Kūrėju. „Dievas juos palaimino, tardamas: „Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę ir valdykite ją!“ Viešpataukite ir jūros žuvims, ir padangių paukščiams, ir visiems žemėje judantiems gyvūnams.“ (Pr 1, 28)

Su šia psalme, pradėję nuo stabmeldystės, ateiname prie tikėjimo Dievu Kūrėju, patikėjimo kūrinija ir priminimo, kad Dievas žemę davė žmogui. Dalis apie tikėjimą, kviečianti išpažinti Dievą dangaus ir žemės Kūrėju, yra tarsi natūralus ir labai logiškas psalmės užbaigimas, jei tik pripažinsime, kad tas Dievas Kūrėjas yra ne koks nors nežinomas dievas, bet Dievas, išsirinkęs Izraelį būti jo apreiškimo, jo sandoros ir jo palaiminimo liudytoju.

• ¹⁷ *Ne mirusieji šlovina VIEŠPATĮ, ne tie, kurie nužengia į tylos buveinę.*

¹⁸ *Bet mes – gyvieji – garbinsime tave ir dabar, ir per amžius. Šlovinkite VIEŠPATĮ!*

Ne mirusieji šlovina Viešpatį, nes jie laikomi nešvariais. Prisiminkime instinktyvią Mortos reakciją prie savo mirusio brolio kapo, kai Jėzus paprašo nuritinti akmenį, kad Lozorius galėtų išeiti (Jn 11, 39). Ši psalmės eilutė šokiruoja, bet toliau pateikiama nuoroda apie viltį, jog mirtis bus nugalėta. Mes to nė nepastebime, nes, regis, pakartojame šią eilutę mechaniškai, it kokį visiems žinomą, nuvalkiotą frazę. Sakoma, kad mes garbinsime Viešpatį ir dabar, ir per amžius, dar tiksliau – dabar ir amžinybėje, o tai reiškia, kad mūsų gyvenimas niekada nesibaigs, vadinasi – mirtis bus nugalėta. Ir kol gyvensime, tol būsime laiminami: „Iš tiesų sakau tau: šiandien su manimi būsi rojuje“ (Lk 23, 43).

Pranašų bei Istorinėse knygoose kalbama apie Izraelio vargus; jį supa pagonių dievybės, akivaizdžiai, girdinčios savo ištikimųjų maldas ir į jas atsiliepiančios: juk aplink Izraelį gyvenančios tautos – Egiptas, Asirija, Babilonija – yra itin stiprios ir pergalingos. Ką gi tuomet veikia Viešpats, išvedęs savo tautą iš Egipto vergovės? Ar jis būtų galėjęs Izraelį pamiršti? O gal jis miega, kaip sakoma 44 psalmėje: „Atsibusk! Viešpatie, kodėl miegi? Kelkis, neatmesk mūsų amžinai!“ (Ps 44, 24) Vienintelis galimas atsakymas reikalauja sugrįžti prie esmės: Dievas mus sukūrė ir palaimino, jis negali mūsų

apleisti. Tikėjimu persmelktas šlovinimas aplenkia pažadėtąjį palaiminimą. Ši šlovinimo giesmė negali nutrūkti: ji bus giedama iš kartos į kartą, kol ateis Mesijas.

Ši psalmė stengiasi įtikinti, jog stabai yra nieko verti. Ji taip pat šiandien kreipiasi ir į mus. Akivaizdu, kad senovės šventyklų statulos nei mato, nei giria, nei vaikšto, nei kalba, kad ir kokios gudrybės kai kuriose šventovėse būtų panaudotos (apie tai pasakoja Svetonijus). Atsižadėkime aplinkinių stabų, kurie kliudo eiti pas Dievą, idant jį šlovintume. Tai mūsų laukiantis nutyrimo darbas, į kurį esame taip pat pašaukti. Palikime stabus beverčių daikčių krautuvėlėse, išlaisvinkime savo širdį nuo apgaulingų troškimų, beviltiškų lūkesčių, savo protą – nuo paralyžiuojančių mitologijų, maištingų svajonių. Eikime pirmyn, matykime, atraskime kuklius kasdienybės stebuklus, iš kurių nuaustos mūsų gyvenimo dienos. Tuomet jau nebijosime stabų: ramybės mūsų jie daugiau nedrums.

8.2. Gairės mąstymui ir pasidalijimui

Kokie yra mano stabai? (pasisekimas, pinigai, socialinė/profesinė padėtis, jaunystė, veiklos, atostogos, laisvalaikis, malonumai...)

Atsižadėti stabų, kurie įkalina mus savo gniaužtuose, kad gyventume Dievo vaikų laisve ir atpažintume nuostabius Dievo darbus savo gyvenimuose.

Galbūt vaikystėje mus ugde katechetai ar aplinka itin pabrėždavo Dievo baimę, blogai suprastą „baimę“? Kaip išginti tą Dievo baimės, teismo, Piktojo baimę ir atrasti Dievo gailestingumą, Dievo širdį?

Išdrįsti „atspindėti Viešpaties šlovę“ nūdienos pasaulyje, kur ant pjedestalo keliamas pasaulietiškumas.

Garbinti ir šlovinti Viešpatį – mūsų pašaukimas amžinybėje.

Dievas mus sukūrė ir palaimino; ir savo palaiminimo jis neatšaukia.

Priimti jį, būti jo pamaitintam ir jį kitiems dovanoti.

115(113) Psalmės – J. Skvirecko vertimas

- ¹ Aleliuja. Kai Izraelis ėjo iš Egipto, Jokūbo namai iš svetimos tautos,
¹ Ne mums, Viešpatie, ne mums, bet savo vardui duok garbę, dėl tavo gailestingumo, dėl tavo ištikimybės.
- ² Tuomet Judas pasidarė jo šventovė, Izraelis jo karalystė.
² Kam turėtų sakyti pagonys: „Kurgi yra jų Dievas?“
- ³ Jūra pamatė ir pasitraukė; Jordanas pasuko atgal.
³ Mūsų Dievas yra danguje; jis padarė visa, ko norėjo.
- ⁴ Kalnai šoko kaip avinai, kauburiai kaip avinėliai.
⁴ Jų stabai yra sidabras ir auksas, žmonių rankų darbas.
- ⁵ Kas yra tau, jūra, kad tu bėgi? Jordane, kad tu grėžies atgal?
⁵ Turi burną – ir nekalba, turi akis – ir nemato,
- ⁶ Kalnai, kad šokate kaip avinai, kauburiai, kaip avinėliai?
⁶ Turi ausis – ir negirdi, turi nosis – ir nesuuodžia.
- ⁷ Nuo Viešpaties veido sudrebėk, žeme, nuo Jokūbo Dievo veido,
⁷ Turi rankas – ir nečiupinėja, turi kojas – ir nevaikščioja.
- ⁸ Kurs pavertė uolą vandenų liūnu, akmenį vandenų šaltiniu.
⁸ Panašūs bus į juos tie, kurie juos dirba, kiekvienas, kurs jais pasitiki.
- ⁹ Izraelio namai pasitiki Viešpačiu: jis yra jų padėjėjas ir skydas.
- ¹⁰ Aarono namai pasitiki Viešpačiu: jis yra jų padėjėjas ir skydas.
- ¹¹ Kurie bijo Viešpaties, pasitiki Viešpačiu: jis yra jų padėjėjas ir skydas.
- ¹² Viešpats atsimena mus ir palaimins mus: palaimins Izraelio namus, palaimins Aarono namus.
- ¹³ Jis palaimins tuos, kurie bijo Viešpaties, tiek mažus, tiek ir didelius.
- ¹⁴ Viešpats padaugins jus, jus ir jūsų vaikus.
- ¹⁵ Jūs esate palaiminti Viešpaties, kuris padarė dangų ir žemę.
- ¹⁶ Dangus yra Viešpaties dangus, žemę gi jis davė žmonių vaikams.
- ¹⁷ Ne mirusieji šlovina Viešpatį, ir nė vienas, kuris nužengia į mirusiųjų buveinę.
- ¹⁸ Bet mes šloviname Viešpatį ir dabar, ir per amžius.

Psalmės priegiesmis

Ne mums, Viešpatie, ne mums, bet savo vardui duok garbę.

„Žaliose pievose tu mane paguldai, leidi man pailsėti paversmy.“

**9. AŠTUNTASIS SUSITIKIMAS
23 (22) – OJI PSALMĖ**

¹ *VIEŠPATS yra mano Ganytojas, –
man nieko netrūksta.*

² *Žaliose pievose mane paguldo,
prie ramių tvenkinių gano.*

³ *Jis atgaivina mano gyvastį,
veda teismo takais, kaip dera jo vardui.*

⁴ *Nors einu per tamsiausių slėnį,
nebijau jokio pavojaus, nes tu su manimi.
Tavo ganytojo lazda ir vėzdas – jie mane apgins.*

⁵ *Tu padengi man stalą
mano priešų matomoje vietoje,
patepi dosniai mano galvą aliejumi –
sklidina mano taurė!*

⁶ *Tik gerumas ir ištikima meilė lydės mane
per visas mano gyvenimo dienas,
ir aš visados gyvensiu VIEŠPATIES Namuose.*

9.1. Viešpats pasilieka drauge su mumis. Sakramentai

Šią psalmę pažįstame turbūt geriausiai; labai gera mėgautis iš pirmo žvilgsnio paguodą teikiančiais vaizdiniais ir matyti Jėzų kaip gerąjį ganytoją. Beje, seniausi Jėzaus atvaizdai jį taip ir vaizduoja: kartu su savo avelėmis, kaip Galos Placidijos mauzoliejuje Ravenoje, arba nešantį ilgai ieškotą savo avelę ant pečių, kaip gražiojoje pirmųjų amžių skulptūroje ankstyvosios krikščionybės muziejuje Vatikane.

- ¹ *VIEŠPATS yra mano Ganytojas, – man nieko netrūksta.*

Dievo-Ganytojo įvaizdį randame visoje senovės Rytų literatūroje: karaliams, dievams suteikiamas ganytojo titulas, jų misija – vesti, prijaukinti, saugoti savo tautos kaimenę. Nepamirškime, kad dykumoje gyvenusios tautos kilo iš klajoklių, kurių gyvenimas paženklintas kelione nuo vieno vandens telkinio prie kito. Dievas, kaip savo tautos ganytojas, visame Senajame Testamente prisimenamas labai dažnai.

Bet šioje psalmėje yra kiek kitaip. Frazė *Viešpats yra mano Ganytojas* labai aiškiai pasako, jog Viešpats yra ne tautos, o mano Ganytojas. Teksto kulminacija – tikėjimo į vieną Dievą, kuris mane asmeniškai pažįsta, išpažinimas. Tai kažkas nepaprasta! Nuo pat pradžių labai svarbu pabrėžti, koks svarbus yra šis asmeninis ryšys, kuriuo remiasi mūsų tikėjimas.

Niekur kitur Šventajame Rašte, išskyrus paskutiniuosius Jokūbo žodžius Juozapui, nerandame pasakymo, kad Dievas yra mano ganytojas. Protėvis Juozapas – mesijinė figūra, nes buvo išgelbėtas nuo mirties, kad vėliau ir pats išgelbėtų savąją tautą. Jis buvo „dailiai nauaugęs ir gražus“ (Pr 39, 6), kaip Dovydas (1 Sam 16, 12), Jokūbo ir Rachelės sūnus, tėvo mylimiausias, kurio susilaukta jau senatvėje ir su visą gyvenimą labai mylėta moterimi. Juozapas buvo apdovanotas dieviška malone – gebėjimu aiškinti sapnus. Ilgainiui broliai ėmė jam pavydėti. Norėjo jį nužudyti, bet galiausiai pardavė į Egiptą keliaujantiems pirkliais. Parduotas Egipte, Juozapas po kiek laiko tapo Egipto valdytoju ir metui atėjus išgelbėjo savo brolius bei tautą nuo badmečio. Prieš mirtį Jokūbas palaimino Juozapą, tardamas: „Dievas, kurio keliais ėjo mano protėviai Abraomas ir Izaokas, Dievas, kuris buvo mano ganytojas nuo mano gimimo iki šios dienos...“ (Pr 48, 15). Jokūbui iškilmingai laiminant dvylika Juozapo sūnų nuskamba šiam adresuojamas Ganytojo vardas: „Padedant Jokūbo {Dievo}, Galingojo, rankoms, dėl Ganytojo, Izraelio Uolos, tavo tėvo Dievo, kuris padės tau...“ (Pr 49, 24).

Juozapas, o vėliau ir Izraelio karalius Dovydas, pasirodo kaip dvi viena kitą papildančios figūros, kuriose įsikūnija mesijinių patirčių visuma. Sužavėtas Juozapo gebėjimo aiškinti sapnus, faraonas pavadina jį Zafenat-Paneahu, kuris, pasak šventojo Jeronimo, reiškia „Pasaulio gelbėtojas“. Faraono, tuometinės civilizacijos viešpaties, akyse hebrajas Juozapas, Jokūbo-Izraelio sūnus, įvykdė šventą – pasaulio atpirkėjo, gelbėtojo – misiją.

Psalmistas čia sau asmeniškai prisitaiko Išėjimo iš Egipto ir sugrįžimo iš Babilonijos tremties patirtį. Jahvė yra ne tik Izraelio ganytojas, bet ir paties psalmisto ganytojas: šis sau asmeniškai prisiskiria bendruomeninį įvaizdį ir konkrečią išgelbėjimo iš Egipto vergovės, su kuria neišvengiamai siejasi Izraelio istorija, patirtį. Tokį savinimąsi galime pritaikyti sau ir mes, asmeninėje maldoje: Dievas yra

savosios Bažnyčios Ganytojas, Jėzus yra Ganytojas avelės, kuria esu aš. Šios psalmės negalime skaityti tuojau pat neturėdami mintyje Evangelijos pagal Joną 10-ojo skyriaus su iškylančia gerojo ganytojo figūra.

Esamojo laiko dalyvis, iš kurio vertime randasi sąvoka „ganytojas“, išreiškia nuolatinį rūpestį, kuriuo Dievas apsupa psalmistą, reprezentuojantį visą Izraelį.

Antroji psalmės dalis pažodžiui skamba: *Viešpats mane gano, man nieko netrūksta*, ir antroji dalis: *Viešpats mane gano, man nieko netrūksta ir nieko netrūks*. Tas *nieko netrūks* primena Pažado žemę: „Iš tikrųjų VIEŠPATS laimino tave visame, ką tik darei; jis žino apie tavo ėjimą per šią plačią dykumą. Per šiuos keturiasdešimt metų Viešpats, tavo Dievas, buvo su tavimi ir tau nieko netrūko.“ (Įst 2, 7) Prisiminkime maną, putpeles ir vandenį, kuris ištryško iš uolos Mozei sudavus lazda. Prisiminkime Krikšto vandenį ir sielos atnaujinimą šituo vandeniu kas kart, kai priimsime Sutaikinimo (Išpažinties) sakramentą ir saldžiąją „angelų duoną“ (taip vadinama mana ir Eucharistijos duona). Šiek tiek toliau, Pažado žemės aprašyme, yra sakoma: „Viešpats, tavo Dievas, veda tave į puikų kraštą – kraštą upelių, šaltinių ir vandens, trykštančio slėniuose ir kalvose; kraštą kviečių ir miežių, vynmedžių, figmedžių ir granatmedžių, kraštą alyvmedžių ir medaus; kraštą, kur galėsi valgyti duonos nestokodamas, kur jums nieko netrūks; kraštą su geležies uolomis; kraštą, iš kurio kalvų galėsi kasti varį. Kai būsi ligi soties privalgęs, šlovink Viešpatį, savo Dievą, už puikų kraštą, kurį jis tau yra davęs.“ (Įst 8, 7–10)

Kas kitas, jei ne mintis apie stoką ar stygių, giliai širdyje ir sąmonėje mums kelia didžiausią baimę, kurios negalime suvaldyti? Psalmėje šitos baimės nebelineka, nes ganytojas Dievas visuomet budi, kad mums nieko netrūktų, mes nieko nestokotume. Be to, jis man visko duoda iki soties, kaip per duonos padauginimą, kuris yra Eucharistijos pirmavaizdis: „Jis paėmė penkis kepalukus ir dvi žuvis, pažvelgė į dangų, sukalbėjo palaiminimą, laužė ir davė mokiniams, o tie dalijo žmonėms. Visi valgė ir pasisotino. Ir surinko nulikusius kšnelius, iš viso dvylika pilnų pintinių.“ (Mt 14, 19–20)

Psalmėje pateikiamas įvaizdis byloja apie jaukumo, artumo, švelnumo pilną atmosferą: ganytojas pažįsta savo avis, kiekvieną asmeniškai, kiekvieną jų jis šaukia vardu, ir jos jį seka, nes pažįsta savo ganytoją ir juo pasitiki (plg. Jn 10, 2–4). Ganytojas rūpinasi savo avimis, saugo jas kaip patį brangiausią turtą, visuomet pasirengęs jas ginti, užtikrinti joms gerovę, ramų gyvenimą. Joms nieko negali trūkti, jeigu jų ganytojas yra su jomis.

Jeigu eisime paskui gerą Ganytoją, kad ir kokie sunkūs, vingiuoti ar ilgi gali pasirodyti mūsų gyvenimo keliai, vedantys net per dvasines dykumas ar aštrų racionalizmą, nieko neturime baimintis. Vedami gerojo Ganytojo, Kristaus, galime būti ramūs, jog einame *teisumo*, *tiesiais takais*, kuriais Viešpats mus veda; kad jis eina greta ir nieko mums nepagailės.

- ² *Žaliose pievose mane paguldo,
prie ramių tvenkinių gano.*

„Ganysiu jas vešlioje ganykloje, – Izraelio kalnų aukštumos bus jų buveinė. Izraelio kalnų aukštumose, jos ilsėsis aukštumose, – geroje buveinėje, – ir ganysis vešlioje ganykloje. Aš pats ganysiu savo kaimenę, aš pats jas ilsinsiu, – tai Viešpaties Dievo žodis. Suieškosiu paklydusias, žūstančias gražinsiu, aptvarstysiu sužeistas ir pastiprinsiu silpnas“ (Ez 34, 14–16)

Ši sužeistos, sulaužyta koja, avelės įvaizdį atrandame ir Evangelijoje, Jėzaus palyginime apie ganytoją, išsiruošusį ieškoti savo pražuvusios avies, be abejo, įkritisios į kokią nors daubą. Tą patį rūpestį ir globą matome visuose gerojo samariečio gestuose: jis nuvalo žaizdas, užpila ant jų aliejaus, sutvarsto, užsodina sužeistą ant savo gyvulio, duoda nurodymus užteigęs šeiminkui ir sumoka pragyvenimo išlaidas... Tas samarietis, gerasis ganytojas, yra mus nuolat globojantis Jėzus.

Atlikti aibę mažų patarnavimų slaugant ligonį ar paguosti verkiantį – tai sekti gerąjį Ganytoją ir būti į jį panašiam. „Buvau ligonis, benamis, kalinys...“, rašo šventasis Matas. Tai darydami sustipriname savo tikėjimą; taip elgdamiesi tampame panašūs į Kristų, kuris pasilenkia prie kiekvieno sužeistojo, ligonio, liūdinčio, viltį praradusio žmogaus.

Dievas veda į *žalias pievas*, kaip autorė patikslina – į *lankas, kur gausu šviežios žolės*; ir *prie ramių tvenkinių gano*, kur visko duodama apščiai, neskaičiuojant. Ganytojas atsakingai rūpinasi savo kaimenės gerove, keliauja ir gyvena drauge su savo avimis, veda jas *teisumo, tiesiais takais*, tai yra joms pritaikytais takais, dėmesingas ne savo, bet jų poreikiams. Jo kaimenės saugumas jam yra prioritetas. *Vesti* labai konkrečiai reiškia vesti prie vandens versmės. Šį veiksmą vartoja ir pranašas Izaijas aprašydamas Izraelio tautos sugrįžimą iš Babilonijos tremties, kuris prilyginamas išlaisvinimui iš Egipto: „Nekęs nei alkio, nei troškulio, nekenks jiems nei dykumų vėjas, nei saulė, nes gailestingasis juos veda ir nuveda prie čiurlenančių šaltinių“ (Iz 49, 10). Kalbėdamas apie tremtinių sugrįžimą, vandens įvaizdį taip pat naudoja ir pranašas Jeremijas: „Verkdami jie eis namo, bet aš vesiu juos guosdamas. Vesiu juos prie tekančių upokšnių, lygiu keliu, kad niekas jame neklupinėtų.“ (Jer 31, 9) Poilsis be jokio rūpesčio tegali būti tik Dievo artumoje. Įeiti į Dievo poilsį bibline prasme reiškia įžengti į Pažado žemę. O kol tauta ten dar neįžengė, Dievas pateikia nuostatus apie šventovę, atnašas ir jų aukojimo būdą; bet visi šie priesakai pateikiami būsimąja nuosaka, nes „dar nesate atėję į ramybės vietą – į paveldą, kurį Viešpats, jūsų Dievas, jums duoda“ (Įst 12, 9). Poilsis reiškia Šventąją žemę, tačiau kokią prasmę ši sąvoka įgauna tada, kai geografiškai ir istoriškai liaujasi egzistavusi? Iš kur ateina posakis apie mirusįjį: „įžengė į Dievo poilsį“, „įžengė į atilsio šalį“ arba „tegul ilsisi jo siela ramybėje“? Turime sugrąžinti šiam žodžiui jo giliają dvasinę ir teologinę prasmę. „Jis [Dievas] ilsėjosi septintą dieną nuo visų darbų, kuriuos buvo atlikęs“ (Pr 2, 2). Priimti tikėjimą reiškia įeiti į tą Pažado žemę: čia mūsų laukia Krikšto vandenys ir patepimas šventuoju aliejumi, čia esame kviečiami sėstis prie Eucharistijos stalo, apie ką ir byloja paskutiniosios šios psalmės eilutės. Pažado žemė visuomet siejama su Edeno sodu įvaizdžiu, todėl visiškai neatsitiktinai šventasis Jonas Jėzaus kančios pasakojimą pradeda ir baigia sodu: „Baigęs kalbėti, Jėzus su savo mokiniais nuėjo anapus Kedrono upelio, kur buvo sodas. Jis ir mokiniai įžengė į sodą“ (Jn 18, 1); „Toje vietoje, kur buvo nukryžiuotas Jėzus, buvo sodas ir sode naujas kapo rūšys, kuriame dar niekas nebuvo laidotas.“ (Jn 19, 41).

- ³ *Jis atgaivina mano gyvastį,
veda teisumo takais, kaip dera jo vardui.*

Veiksmazodis *atgaivinti* yra susijęs su naujuoju Izraelio egzodu, tai reiškia su jo sugrįžimu iš Babilonijos tremties. Atgaivinti gyvastį reiškia sugrąžinti sielai gyvybę, gyvenimą, vadinasi – ir pasikeisti, atsiversti. Labai gražiai ir konkrečiai šios sąvokos reikšmę atskleidžia Naamano, Aramo

karaliaus kariuomenės vado išgydymas: „Eliša nusiuntė pasiuntinį jam pasakyti: „Eik ir nusimauk Jordano upėje septynis kartus, tavo kūnas išgis, ir tu būsi švarus““ (2 Kar 5, 10). Kadangi raupsai buvo laikomi viena iš mirties apraiškų, galima suprasti, kad tokiu būdu Naamano kūnas atsigaus, atgis.

Dabar tvirtai nusprendė Viešpats, kuris mane savuoju tarnu dar motinos iščiose padarė, kad aš Jokūbą jam parvesčiau“ (Iz 49, 5). Veiksmazodis *vesti* nusako, kaip Dievas per visą išėjimo iš Egipto kelionę globojo savo tautą rodydamas jai kelią ir eidamas pirma jų debesies stulpe. Šitai Dievas dalyvauja ir sugrįžimo iš tremties kelionėje – jis veda. Psalmynes šis veiksmazodis taip pat nusako, kaip Dievas globoja teisūjį. Jis veda jį vaga, kurią jaučių kinkinyš išarė. Tai konkretus gyvenimo pagal Torą įvaizdis – teisingo gyvenimas tiesus kaip jaučių išvagoto arimo vagos. Šį įvaizdį aptinkame taip pat Patarlių knygoje, bet ne taip aiškiai išplėtotą: „Mano vaike, klausyk ir dėkis į širdį mano žodžius, kad ilgai gyventum. Mokau tave išminties kelio, vedu tave dorais takais (...). Bet teisųjų takas yra tarsi aušros šviesa, vis labiau švintanti iki skaisčios dienos.“ (Pat 4, 10–11.18)

- ⁴ *Nors einu per tamsiausią slėnį,
nebijau jokio pavojaus, nes tu su manimi.
Tavo ganytojo lazda ir vėzdas – jie mane apgins.*

Čia tonas pasikeičia: psalmistas tiesiogiai kreipiasi į Dievą sakydamas: *tu su manimi*. Jis neša savo liudijimą ir išsako savo tikėjimą.

Lazda į kelionę pasiima kiekvienas piligrimas. Kartą Vezlė¹⁸ miestelyje vyko parapijos vaikų Pirmosios Komunijos šventė. Jų buvo dešimt. Procesijos būdu, baltai apsirengę, per centrinę navą vaikai įžengė į baziliką, užtvirtindami savo žingsnius piligrimo lazdu kaukšėjimu į bazilikos grindinį. Ant kiekvienos jų buvo įrėžta Krikšto data, o iškilmei pasibaigus – pirmą kartą priėmus Jėzų į savo širdį – lazdoje buvo įrėžta ir Pirmosios Komunijos dienos data. Koks gražus, visą gyvenimą kaip piligrimystę vaizduojantis, simbolis.

Veiksmazodis *paguosti*, siūlomas autorės ir J. Skvirecko vertime vietoj veiksmazodžio *apginti*, primena Mesijo savybę. Tai nereiškia tik paprasčiausią nuraminimą, baimės išsklaidymą ar paguodą, kaip mes dažniausiai suprantame, išsakomą liūdinčiajam raminais, padrašančiais žodžiais. Ne, psalmistas kalba apie Mesijo nešamą paguodą – dvasinį prisikėlimą, pergalę prieš mirtį.

Kas per tamsiausią kančios, netikrumo ir visokių žmogiškų problemų slėnį keliauja drauge su Viešpačiu, yra saugus. *Nes tu su manimi*: toks mūsų tikėjimas, suteikiantis jėgų.

Nakties tamsa, jos besikeičiantys šešėliai, sunkiai įžvelgiami pavojai ir nesuprantamų garsų kupina tyla mums kelia baimę. Jeigu kaimenė kelsis į kitą vietą jau sutemus, visiškai normalu, kad avys gali jausti nerimą, suklupti ar nutolti nuo bandos ir pasiklysti. Tamsoje taip pat kyli baimė susitikti su agresoriais. Tas *tamsiausias slėnis* hebrajų kalboje primena *mirties tamsą*, slėnį, kurį reikia pereiti, baimės vietą, baisias grėsmes, mirtinus pavojus. Ir vis dėlto maldininkas ryžtingai tęsia savo kelionę, užtikrintai ir be baimės, nes žino, kad Viešpats su juo. Tas „tu su manimi“ tampa nepajudinamo pasitikėjimo proklamacija bei radikalaus tikėjimo patirties išraiška; Dievo artumas perkeičia tikrovę –

¹⁸ Vezlė (Vezelay) – Prancūzijos miestelis, žymus savo Šv. Magdalenos bazilika, į kurią Viduramžiais plūdo minios piligrimų. Ši vieta taip pat laikoma tradicinio Šv. Jokūbo kelio maršruto iš Prancūzijos atskaitos tašku. (Vert. past.)

tamsiausiam slėnyje nebelieka jokių grėsmių. Dabar kaimenė gali ramiai tęsti savo kelionę lydima įprasto ir gerai pažįstamo lazdos bildesio; ši lazda yra puiki atrama ir priminimas apie saugumą teikiančio ganytojo artumą. Išbandymų metu, kuriuos turime įveikti, Dievas pasilieka su mumis taip pat, kaip liko ir su pranašais. Užklupus badui Izaokas keliauja pas filistinų karalių: „Gyvenk tame krašte kaip ateivis. Aš būsiu su tavimi ir laiminsiu tave.“ (Pr 26, 3) „Būk tikras, aš esu su tavimi! Globosiu tave, kur tik eitum, ir sugrąžinsiu tave į šią žemę. Niekad tavęs nepaliksiu, kol neįvykdysiu, ką tau pažadėjau.“ (Pr 28, 15) Tokius žodžius Jokūbas išgirsta po savo sapno, kuriame regėjo žemėje stovinčius laiptus ir jais aukštyn ir žemyn laipiojančius Dievo angelus. Kaip tik tame tamsiausiam, mirties, slėnyje, vadinasi – mirtiname pavojuje, ir turime Dievu pasitikėti, tai yra priimti tikėjimo išbandymą su visa jo tamsybe. Tas tamsiausias, mirties, slėnis ženklina Izraelio tautos laiką dykumoje, prieš pat įžengiant į Pažado žemę. Šita vieta ir buvo didžiausių pavojų vieta. Sugrįžimas iš tremties taip pat išgyvenamas kaip naujas dykumos perėjimas prieš sugrįžtant į Pažado žemę: „Kai brisi per gilius vandenis, būsiu su tavimi, – upėse tu nepaskęsi. Kai eisi per ugnį, nesudegsi, – liepsnos tavęs nepraris, nes aš esu Viešpats, tavo Dievas, Izraelio Šventasis, kuris tave gelbsti. (...) Kadangi esi man brangus ir vertingas, ir mylimas mano, todėl atiduodu kraštus už tave ir tautas už tavo gyvybę mainais.“ (Iz 43, 2–4)

- ⁵ *Tu padengi man stalą mano priešų matomoje vietoje, patepi dosniai mano galvą aliejumi – sklidina mano taurė!*

Čia matome Viešpatį, kuris išklauso prašančiojo malda, pasitinka jį parodydamas akivaizdžius dosnaus ir dėmesingo svetingumo ženklus, kaip įprasta Viduržemio jūros baseino kraštuose. Dieviškasis svečias *padengia* vaišių *stalą*: hebrajų kalbos terminas tiesiogine prasme čia pirmiausia reiškia ant žemės patiestą gyvulio odą, ant kurios buvo sudedami patiekalai bendruomeniniam valgiui. Tai reiškia dalijimąsi ne tik maistu, bet ir gyvenimu, bendrystės ir bičiulystės dovanojimą vienas kitam; tai kuria ryšius ir vienija.

Paskui seka kvapnaus *aliejaus* dovana. Jis malšina dykumos saulės nudegimus, minkština odą ir skleidžia malonaus kvapo aromata. Aliejus yra viena iš grožio priemonių. Apsisprendusi keliauti į priešų stovyklą nužudyti jų vado Holoferno ir taip išgelbėti Izraelį, Judita „nusijuosė ašutinę, kuria buvo apsijuosusi, nusivilko našlės drabužius, gerai išsimaudė ir pasitėpė apščiai brangiais kvėpalais. Susisegusi plaukus, užsidėjo diademą ir apsirengė šventišku apdaru, kurį nešiodavo esant gyvam jos vyrui Manasui. Apsiavė sandalais, užsidėjo grandinėles, apyrankes, žiedus, auskarus ir visas kitas savo puošmenas. Taip ji išsigražino, kad suviliotų akis visų vyrų, kurie tik ją pamatys.“ (Jdt 10) Taip pat ir Estera, kai jai būdavo paskirta eiti pas karalių, gausiai išsitėpdavo kūną aliejumi ir mira (Est 2, 12). Aliejus siejamas su brangiais kvėpalais. Jėzui svečiuojantis fariziejaus Simono namuose atėjo viena moteris, „kuri buvo žinoma mieste nusidėjėlė“. Verkdama ji atsiklaupė prie Jėzaus kojų, laistė jas savo ašaromis, šluostė plaukais ir ištepė kvapniaisiais aliejais. Simonas pasipiktino, kad tokia niekinga moteris įžengė į jo namus, kuriuose buvo susirinkę tik kviestiniai svečiai. O Jėzus jam pasakė: „Matai šitą moterį? Aš atėjau į tavo namus, tu nedavei man vandens kojoms nusimazgoti, o ji suvilgė jas

ašaromis ir nušluostė savo plaukais. Tu manęs nepabučiavai, o ji, vos man atėjus, nesiliauja bučiavusi man kojų. Tu aliejumi man galvos nepatepei, o ji tepalu patepė man kojas.“ (Lk 7, 46)

Sklidina taurė papildo šventę dar viena nata: čia dosniai dalijamasi vynu. Taurė sklidina kaip sklidini buvo apsiplavimo indai Kanos vestuvėse: šeši indai, vadinasi – šeši šimtai litrų rinktinio vyno! Koks išlaidumas!

Valgis, aliejus, vynas – tai dovanos, teikiančios gyvenimą, dovanojančios džiaugsmą. Jos viršija tai, kas būtinausia pragyvenimui, išreiškia meilės dosnumą ir besąlyginį dovanojimąsi. Apie ką buvo užsimenama nuo pirmųjų psalmės eilučių, per aliuzijas į kelionę dykuma, dabar visiškai realizavosi. Patsai Dievas čia priima į savo namus. Pasakymai *priešų matomoje vietoje* ar *žiūrint mano priešams* nepakankamai stiprūs, stokoja jėgos, nes, prisiminkime, tie priešai norėjo Izraelį sunaikinti. Reikėtų sakyti bent: *prieš mano priešininkų valią*.

Priešai šioje psalmėje minimi vartojant visiškai kitą žodį nei įprasta; jis apima visa, kas bloga gali žmogui atsitikti, tiek fiziškai, tiek dvasiškai: liga, depresija, užsisklendimas, nesupratimas, persekiojimai, priverčiantys suabejoti Dievo buvimu. Bet ir tokių nelaimių apsupti turime išmolti pamatyti tą stalą, kurį Dievas mums padengia.

Dar vienas niuansas: žodžio, kuriuo nusakomi priešai, šaknis reiškia *siauras* ir *suspaustas*. Juk ir žodis „Egiptas“ sudarytas iš tos pačios šaknies; hebrajų kalboje jis reiškia „kalėjimą“. Tai vergovės šalis, priešų kraštas, iš kurio Izraelis buvo išplėstas paties Dievo galybe.

Mano taurė čia reiškia malonių apstumą, kurias gaunu gerdamas iš tos taurės. Bet Senajame Testamente ji taip pat vaizduoja ir visus būsimus išmėginimus, kuriuos dar teks patirti. Būtent šia prasme Jėzus vartoja tą žodį savo maldoje Getsemanėje: „Tėve, jei nori, atimk šitą taurę nuo manęs, tačiau tebūna ne mano, bet tavo valia!“ (Lk 22, 42)

- ⁶ *Tik gerumas ir ištikima meilė lydės mane per visas mano gyvenimo dienas, ir aš visados gyvensiu VIEŠPATIES Namuose.*

Žodis *lydėti*, pasak autorės – *persekioti*, čia pavartojamas sąmoningai ir puikiai paaiškina psalmėje įvykusį pasikeitimą. Šis veiksmazodis, paprastai vartojamas kalbant apie priešus, išbandymus ar nelaimės, čia taikomas dieviškojo ganytojo teikiamos laimės pilnatvei apibūdinti. Jis susišaukia su 3-ąja psalmės eilute. Perkeitęs sielą, kad ši atsigręžtų ir pas jį sugrįžtų, dabar Viešpats atveria kelią, kuriuo ji įžengs į jo namus.

Ši psalmė labai populiari, nes atrodo labai paprasta. Bet tai toli gražu nėra vaizdeliai apie ganymą. Labai tikėtina, kad šis tekstas buvo parašytas sugrįžimo iš Babilonijos tremties perspektyvoje ir perskaitytas Dievo stebuklų, kuriuos padarė Izraeliui keliaujant per dykumą, prieš įžengiant į Pažado žemę, šviesoje. Ši psalmė išsako dvasinės bendrystės, artumo su Dievu troškimą.

9.2. Apibendrinimas

(Ištrauka iš popiežiaus Benedikto XVI Bendrosios audiencijos katechezės, 2011 m. spalio 5 d.)

Visa įtaigi mūsų psalmės jėga iki galo išsiskleidžia ir pilnatviškai įsiprasmina tik sulig Viešpačiu Jėzumi: Jėzus yra tas „Gerasis Ganytojas“, kuris eina ieškoti pražuvusios avies, pažįsta savo avis ir dovanoja joms gyvybę (plg. Mt 18, 12–14; Lk 15, 4–7; Jn 10, 2–4. 11–18). Jis yra kelias, teisingas kelias, vedantis mus į gyvenimą, ir šviesa, apšviečianti tamsų slėnį ir nugalinti visas mūsų baimes (plg. Jn 1, 9; 8, 12; 9, 5; 12, 46). Jis tas dosnusias šeimininkas, kuris mus priima ir apsaugo nuo priešų, padengia savo kūno ir kraujo stalą (plg. Mt 26, 26–29; Mk 14, 22–25; Lk 22, 19–20) ir galutinį mesijinio pokylio danguje stalą (plg. Lk 14, 15 ir t.; Apr 3, 20; 19, 9). Jis yra tas karališkasis Ganytojas – romus ir atlaidus karalius, pasodintas į sostą ant šlovingojo kryžiaus (plg. Jn 3, 13–15; 12, 32; 17, 4–5).

9.3. Gairės mąstymui ir pasidalijimui

Sakramentai: atrama, prieglobstis, jėga, kelias...

Eucharistijoje Viešpats ateina apsigyventi manyje; „mano dienos tavo rankose“, nes aš esu jame („Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje, ir aš jame“, Jn 6, 56). Melsti stiprybės, kad liktume jam ištikimi, ir priešintis viskam, kas tą ištikimybę griauna.

Kad liktume ištikimi net jei ir eitume „slėniu tamsiausiu“, mirties slėniu: kančioje, mirtyje, amžinajame gyvenime.

Stygiaus, stokos baimė mūsų mintyse ir veiksmuose.

Laisvai pasirenkama stoka, askezė (pasninkas, rekolekcijos, dalinimasis ir pan.)

Pertekliaus valdymas, būtinausių dalykų perdėliojimas, perskirstymas.

Jėzus mūsų ieško, mus pažįsta, mumis rūpinasi... atiduoda savo gyvybę už mus, už mane. Jis mus priima, gina, maitina ir pačiu savimi stiprina (savo kūnu ir krauju), mums atleidžia, padeda sugrįžti, iškelia puotą ir teikia amžiną poilsį... Kokia daugybė įvaizdžių pasiūlyta, kad pamaitintų mūsų malda, vestų mus, augintų, suteiktų prasmę mano/mūsų gyvenimui.

23(22) Psalmė – J. Skvirecko vertimas

¹ Psalmė. Dovydo.

Viešpats gano mane: nieko man netrūksta;

² *Žaliuojančiose ganyklose mane paguldo.*

Prie vandens, kur pailsėčiau, nuveda mane;

³ *atgaivina mano sielą.*

Veda mane tiesiais takais

dėl savo vardo.

⁴ *Jei aš ir eičiau tamsiu slėniu,*

aš nebijosiu pikta, nes tu esi su manim.

Tavo lazda ir tavo ramstis,

tai mane paguodžia.

⁵ *Tu tiesi man stalą*

žiūrint mano priešams;

patepi aliejumi man galvą;

mano taurė pilniausia.

⁶ *Malonumas ir malonė lydės mane*

per visas mano gyvenimo dienas,

ir gyvensiu aš Viešpaties namuose

per ilgiausią laiką.

Psalmės priegiesmis

Viešpats mane gano, man nieko netrūksta.

